49 ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1604 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՇԱԲԱԹ — 13 / 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1906 — 7 ՇԱՊԱՆ 1324 — 13 ԷՅԼՈՒԼ

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքեար

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته در
صاحب امتیازی: اوهانس قریم
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Ակի Ճառատէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

ԳՆԱԾԱՌՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ — Ցարեկան — Վեցամսեայ
Գաղաղ համար — 30 գր. — 50 գր.
Գաւառներու համար — 108 » — 60 »
Արտասահմանի համար — 25 ֆր. — 18 ֆր.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար առաջ 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
Յատուկ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿՐ. ՀԻՍԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԵՒ ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Թող առիթը փախցընէ կարդալու այս հիասքանչ թերթօնը, որուն չափ չահեկան, հետաքրքրաշարժ, զուարճալի ու մտայի գրուածք մը չատ քիչ անգամ հրապարակ կ'ելլէ։ Միտքը սրող, հաճելի ժամանց ընծայող ու խօսակցութեան քաղցր նիւթ հայթայթող ածականը պէտք է տալ ապահովապէս միմիայն այս թերթօնին որուն անունն է

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Վատահ ենք որ չատեր իրենց բարեկամներէն լսելով համբաւը այս թերթօնին, առաջին թիւէն պիտի փափաքին ունենալ, ինչ որ ժամանակի կորուստ պիտի պատճառէ թէ՛ մեզ և թէ՛ իրենց, հետևաբար աղէկ կ'ըլլայ որ

ԱՅՍՕՐ
ԱՅՍՕՐ
ԱՅՍՕՐ

սկսին կարդալ թերթօնները ամէնէն գերազանցը

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական Կեանքը

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵՆԷ ԱՒԵԼԻ

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՊԻԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Առուտուրի մէջ յաջողելու համար լոկ աշխատութիւն բաւական է միթէ։ Երբ տքնելով ու աշխատելով հանդերձ չկրնանք առուտուր։ Ձեռնարկ մը գլուխ հանել, կը միտիթարենք զմեզ մտածելով որ մեր ձեռքէն եկածին չափ աշխատեցանք, բայց չկրցանք յաջողիլ։ Այս համոզումը սփոփանք մը կ'ըլլայ մեզի և նոյն իսկ մեր ձախողութեան արդարացումը։ Սակայն ճի՞շտ է այս։ Առաջին ակնարկով այնպէս կը թուի մեզ որ չենք սխալիր։ Մանաւանդ որ այդ կարգի խնդիրներով զբաղող ու զանոնք մեկնող գիտութիւնն իսկ՝ Բաղ. Տնտեսագիտութիւնը կը հաստատէ զայդ ու մեզի կը սորվեցնէ որ նիւթական աշխարհի մէջ մեր յաջողութիւնը աշխատութեամբ կրնանք ձեռք բերել և այն ամէն օգտակար ու արժէքաւոր բաները, որոնք հարստութիւն կը կոչուին և մեր պէտքերը կը կազմեն, առանց աշխատութեան չենք կրնար արտադրել։ Այս կանոնին համաձայն կը սորվեցնէ նաեւ որ ժողովուրդ մը՝ ամբողջ տարւոյն մէջ իր սպառած բոլոր պէտքերը՝ տարեկան աշխատութեամբը կրնայ հայթայթել և ո՛րքան աւելի աշխատող ըլլայ ու բաղդաւորաբար իր սպառածին՝ ո՛րքան աւելի արտադրէ այդ օգտակար ու արժէքաւոր նիւթերէն՝ այնքան աւելի դիւրակեաց, բարեկեցիկ ու հարուստ կ'ըլլայ։

Ոմանք կ'եզրակացնեն ասկէ որ երկրի մը մէջ ո՛րքան չատ ըլլայ օգտակար գործով մը աշխատողներու թիւը, այնքան աւելի հարուստ կ'ըլլայ այդ երկիրը։ Իրականին մէջ սակայն, ասոր բոլորովին հակառակը կը պատահի։ Վայրի ցեղերուն մէջ, ուր ապրուստի միջոցն և զբաղումը որսորդութիւնը և ձկնորսութիւնն են միայն, այսինքն օգտակար գործեր, ամէն անձ աշխատաւոր է, ամէն վայրենի, որու ձեռքն ու ոտքը կը բռնէ, ձկնորս է կամ որսորդ, տարւոյն ամէն եղանակին և օրն ի բուն չարաչար կ'աշխատի ու կը ճարէ իր և իրենցներուն ապրուստը։ Այս ցեղերը, հակառակ իրենց տաժանելի ու յարատեւ աշխատութեան, հազիւ կրնան իրենց անհրաժեշտ պէտքը հոգալ և չատ անգամ կը փնտռեն զանոնք չկրնալ հայթայթելուն համար։ Մինչդեռ քաղաքակիրթ ու ճարտարագործ երկիրներու մէջ, ուր անգործներուն թիւը չատ աւելի է աշխատողներու թիւէն, և այդ անգործները հարիւր անգամ աւելի կ'սպառեն քան աշխատողները, ամէն ոք առատութեամբ կը վայելէ կեանքի համար անհրաժեշտն ու պերճանքի նիւթեր իսկ։ Այս երկիրներու մէջ ամէնէն տկար աշխատաւորն ալ կրնայ չարքաշ վայրենիէ մը աւելի սպառել և աւելի դիւրակեցիկ ըլլալ։ Ինչ է ասոր պատճառը։— Որովհետեւ քաղաքակիրթ ու ճարտարագործ երկիրներու աշխատութեան մէջ միտք, ճարպկութիւն ու հմտութիւն կայ։ Այս պայմաններով ի գործ դրուած աշխատութիւն մը ա՛նչքան բեղմնաւոր ու արդիւնաւոր կ'ըլլայ, որ երկրի մը մէջ կրնայ հանգիստ ու ճոխ ապրեցնել անգործներու մեծ թիւ մը։ Իսկ լոկ աշխատութիւնով, առանց միտքի՝ ֆիզիքական յոգնութիւնով մարդ հազիւ կրնայ իր ապրուստը ճարել, ինչպէս է վայրենիներուն աշխատութիւնը։

Ազգի մը զարգացումը, առեւտրայողութիւնը, հարստութիւնը երկրաբանէ կախում ունին, նախ իր աշխատող գործաւոր դասուն իմացական կարողութենէն, ճարպիկութենէն և ապա իր մէջ աշխատաւոր դասուն անգործներուն հետ ունեցած համեմատութենէն։ Այս վերջին կէտը սակայն, ինչպէս տեսանք, երկրորդական կը մնայ։

Ինչ որ ուզիլ է ազգի մը, ընկերութեան մը համար, ուզիլ է նաեւ դայն կազմող անհատներուն համար։

Մեր առեւտր. ձեռնարկներուն մէջ յաջողելու համար աշխատութիւն պէտք է։ Շատ ճիշտ է որ առանց աշխատութեան ոչինչ չենք կրնար գլուխ հանել, սակայն լոկ աշխատութիւնը ապարդիւն կ'ըլլայ երբ ճարպիկութեամբ, ուշիմութեամբ չգործադրուի ան։ Դարձի մէջ յաջողելու համար խնդիր չէ մեր ֆիզիքական աշխատութեան չափն ու տեւողութիւնը, ո՛չ ալ մեր ճիգերն ու ջանքերը, ասոնք ամենքն ի դար կը վատնուին եթէ անոր չծառայուի իմացական աշխատութիւնը։

Հետեւաբար, առեւտր. ձեռնարկի մը ձախողութեան պարագային չենք կրնար զմեզ արդարացնել, ըսելով կամ մտածելով որ մեր ձեռքէն եկածին չափ աշխատած ենք։ Ո՛չ, ասով չենք կրնար մխիթարուիլ, որովհետեւ պէտք է գիտնանք որ լոկ աշխատութիւնը չապահովեր առեւտրական գործի մը յաջողութիւնը, այլ պէտք է նաեւ ունենալ գիտութիւն և ճարպկութիւն։

Ա. ԳԱԼՓԱԳՃԵԱՆ

ԽԻԱԽՈՏԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ցայտնի է որ մեր երկիրը կը վայելէ հողի ու կլիմայի բնական առաւելութիւններ, որոնք գրէթէ իր բացարձակ մենաշնորհը կ'ընեն արտադրութիւնը ընտիր ծխախոտի մը, զոր թէ՛ Եւրոպայի և թէ Ամերիկայի ծխողները ա՛նքան գնահատած են իրաւամբ։

Բայց եթէ բնութիւնը առատօրէն պարգեւած է իր շնորհները մեր երկրագործներուն, հողագործական զանազան ճիւղերուն համար ընդհանրապէս և ծխախոտի մշակութեան համար մասնաւորապէս, դժբախտաբար մեր մշակները չատ հոգ չեն տանիր այս շնորհներէն առաւելագոյն ասպիտանով օգտուելու համար։

Այսպէս, փոխանակ ջանալու իրենց մշակութեան գործերն ու մէթոտները գիտական վերջին կատարելագործութիւններուն պատշաճեցնելու, արտադրութիւնը թէ՛ որակով և թէ քանակով ընդհանուր սպառման պէտքերուն հետ համեմատելու, ծխախոտի մշակները ընդհակառակն իրենց խելքը միտքը կը յոգնեցնեն աւելի կամ նուազ յաջող դրութիւններ հնարելու։

Թէ՛ վաճառականութեան և թէ երկրագործութեան մէջ ճարտարութիւնը կը կայանայ գիւտական վերջին կատարելութիւններէն օգտուելուն և ընկերային յառաջդիմութեան նպաստող անուան կան պայմանները կիրարկելուն մէջ։

Այն պահուն ուր ամերիկեան մեծամեծ դրպանները ներկայացուցիչները ծխախոտ արտադրող եւրոպական և ասիական երկիրներու ամէն անկիւնները կ'այցելեն չահաւոր սակարկութիւններ, կնքելու նպատակաւ, մեր մշակները կը յամառին և չեն ուզեր բաժնուիլ իրենց սովորամոլութենէն։ Այն հին գործիքները, զոր օսմանցի մշակը կը գործածէ, չատ նախնական բաներ են, մինչ ծխախոտ գնող ամերիկեան ընկերութիւնները հսկայ դրամագլուխներ տրամադրելի ըրած են։ Արտադրութեան և սպառումի միջեւ տեղի ունեցած այս անհաւասար պայքարին մէջ մեր ծխախոտ մշակները դիւրաւ ձեռքէ կը հանեն իրենց ունեցած սպառման հրապարակները ուր կազան կը հաստատուին ուրիշ մրցակիցներ, արեւելեան ծխախոտի մշակութեան մենաշնորհը մեր ձեռքէն խլելով։

Պրինտիզիի անգլ. հիւպատոսը Լէք նահանգին վրայ իր տեղեկագրին մէջ կը յայտնէ որ 1905ին, բայ ի արեւելեան ծխախոտի զանազան տեսակ 33 միլիոն տունկերէն, որոնք կը մշակուին ի հաշիւ իտալական ծխախոտի Ռէյժիին, եօթը ապարահատէրեր արտօնութիւն ստացած են 185 հէքտար տարածութեան մը վրայ ծխախոտ մշակել, ինչ որ 1905ին քարտակուծեան վրայ խիստ մեծ յաւելում մը կը ներկայացնէ։

1905ին քաղուած ծխախոտի մեծ մասը Եգիպտոս և մէջ մասը Թերմանիա, Պէլժիա և Աւստրիա ղրկուած ու ծախսուած են։

Նոյն նահանգին Ծխախոտի Ռէյժիին անօրէնը կը յայտարարէ որ փայլուն ապագայ մը վերապահուած է այդ նահանգին մէջ արեւելեան ծխախոտի մշակութեան և կը յուսայ որ դրամագլխի տեղը ընկերակցութիւններ պիտի կազմեն աւելի լայն սահմանի մը վրայ մշակելու համար ծխախոտը բան որչափ պիտի չկրնար ընել առանձին մնացած երկրագործ մը։ Մինեւնոյն ատեն կոչում կ'ընէ տեղացի ագարակպաններուն, որոնք արդէն այս մշակութիւնն մէջ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, պիտի քաջալերուին աւելի ընդարձակ սահմանի մը վրայ տարածելու իրենց մշակութիւնները։

Վերոյիշեալ տողերը ստորագծուած են ցոյց տալու համար որ երբ Իտալիոյ մէջ արեւելեան ծխախոտի մշակութեան յատկացած դրամագլուխները անբաւական կը նկատուին, ո՛րքան աւելի անբաւական պէտք է նկատուին մեր յատկացուցած դրամագլուխները ծխախոտի մշակութեան համար։

«ԱՆՊԱՒԱԺ»Ի ՄՐՑՈՒՄ

Մարտ Ցրանեսի անուն առեւտրական թերթը հետեւեալ ծանուցումը հրատարակած է։— «Անպաւաժ»ի մրցում մը, զոր կազմակերպած է Բարիզ-Լիոն-Մարսէլիական երկաթուղեաց ընկերութիւնը, տեղի պիտի ունենայ Մարսիլիոյ գաղթային ցուցանմոյշներ մէջ և պիտի տեւէ Մայիս. 8էն մինչեւ 16։ Անհաւասիկ քանի մը տեղեկութիւններ այս մրցումին կազմակերպութեան վերայ, որ կրնայ հետաքրքրել արտադրողներն ու արտադիրները։— Մրցումը բաժնուած է քանի մը մասերու և 300 ֆր.էն սկսեալ դանազան մրցանակներ ու չքաղաքաներ պիտի տրուին։ Այս մրցումը խիստ չահեկան հանգամանք մը ունի։ Ընդհանրապէս չոգենաւերու կամ կայարաններու մէջ անօրինակ ճարտարութեամբ մը կը գոցուին արժէքաւոր ապրանքներ, պատատումի թերութեանց պատճառաւ։ Գաղերը խորտակումի ոռ և է հետք չթողելով, ապահովագրական ընկերութիւնները կը վճարեն նոյնի՝ վնասը։ Աւելի հասկնալի ըլլալու համար, օրինակով մը խօսինք։— Երբ առեւտր. չոգենաւ մը Պոլսոյ նաւահանդիսաը ժամանէ, իր ապրանքները կը յանձնէ մաքսատան։ Եթէ ո՛և է հակ կամ մնու

Մանզումի բնաւ յուսախաբ ըրած չէ իր ընթերցողները, որոնց առած է ամէնէն ընտիրները, որոնց առած է ամէնէն ընտիրները ու յանկուցիչ վէպերը. արդ գաղափար մը գոյացնելու համար փութանք բսել թէ՝

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը գերազանցէ անոնց ամէնքը՝ նիւթի, հիւսուածքի ու մտացիութեան տեսակէտով։

ԱՐՏԱՔԻՆ

Միջազգային Կացութիւնը

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՆՈՐ ԽՆԴԻՐ

ԻՐԵՆՑ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

«Սթանտարս»ի խմբագրականն

Ահա իր ամբողջութեամբ ա՛յն խմբագրականը, որուն մէկ մասը երէկ հրատարակեցինք Նայէ Ֆրայէ Բրեսէէն առնելով։—

Կը ցաւինք իմանալով որ գերման կառավարութիւնը դիւանագիտական մէջադէպ մը ընել կ՚ուզէ Մեքիօրի արկածախնդիր վարմունքը Բորթսմութի նաւահանգստին մէջ։ Պերլինի մեր թղթակիցը կ՚իմացնէ մեզի թէ Լոնտոնի գերման դեսպանին հրահանգ տրուած է պաշտօնական հարցում մը ուղղել Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան։ Տարակոյս չկայ թէ գերման դեսպանը այս պարտաւորութիւնը պիտի կատարէ պատշաճ ձեւակերպութեամբ, և պիտի ընդունուի քաղաքավարութեան համապատասխան ոգիով։ Այսքան անտեղի գործի մը վրայ երկու կառավարութեանց միջև կռիւի մը հաւանականութիւն չկայ։ Գալով բուն իրողութեանց, դժուար չէ տառել զանոնք։ Բշ. առաւօտ ծովը ա՛յնքան ալեկոծ էր որ Համպուրկ-Ամերիկայի շոգենաւը Բորթսմութ մտնել ուզեց։ Նաւապետը, որ կ՚երեւի թէ ծովային մարդէ մը տպաւորած կաւարեալ յատկութիւնը չունէր, փորձեց երթալ կապուիլ մարտանաւերուն վերագոռած խարսխաձիւղերէն մէկںն։ Չկրցաւ բռնել զայն, և պարտաւորուեցաւ խարիսխ նետել։ Ասոր վրայ նաւահանգստի վերատեսուչը իմացուց իրեն թէ պէտք է աւելի հեռուն քաշուի — առեւտրական նաւերուն յատկացուած խարսխատեղին։ Կա՛մ ա՛յն է որ իրեն տրուած պատուէրը սխալ հասկցաւ, կամ որովհետեւ անպատուութիւն համարեցաւ իրեն համար անգլիացի նաւաստիներուն առջեւ այս պատուէրը, և ուզղակի բաց ծով գնաց։ Հարկ համարեցաւ անմիջապէս պատահածը հեռագրել իր տէրերուն, որոնք իսկոյն գերման թերթերուն մէջ առասպել մը շրջաբերութեան հանեցին ա՛յն մտօք թէ Մեքիօրի մերժուեր է խարսխել բրիտանական ջուրերուն մէջ և պարտաւորուեր է փոթորկի միջոցին բաց ծով ելնել։ Բնականաբար, այս իսկապէս անմիջդ յայտարարութիւնը խժդժուած առաջ բերաւ Մամուլին մէջ— արդարեւ չափազանց խժդժուած։ Ընկերութիւնը պատշաճ դասեց հերքում մը հրատարակել ա՛յն յայտարարութեան, զոր ինք նախապէս արտօնած էր արտասահման երթալ։ Ենթադրուեցաւ թէ խնդիրը ա՛յս կերպով հանգիստ պիտի առնէր։ Բայց գերման Շօլէհնները անգամ մը ձայներնին բարձրացուցած էին, և չէին ուզեր իրենց որսը լքանել։ Նոյն ինքն Համպուրկ-Ամերիկա ընկերութեան նախագահ Հէռ. Պալին, Վիլհէլմ կայսր բարեկամը, միջամտեց հերքելու իր ստորակարգ պաշտօնեաներուն հրատարակած առջի հերքումը, և վերահաստատելու նախնական զրոյցը։ Չենք գիջանիր քննել Մեքիօրի նաւապետին կամ Համպուրկ-Ամերիկայի նախագահին շարժառիթները։ Բուն իրողութիւնը և անոր դատաստանը Անգլիացիներուն կը վերաբերին, և ասոնք ալ ճիշդ վերը պատմուածին պէս պիտի գտնեն ճշմարտութիւնը։ Եթէ գերման ժողովուրդին գոհունակութիւն պիտի պատճառէ պաշտօնական հերքմանութեան վրայ հաստատած քննութիւն մը, իրենց դեսպանին հարցումներէն պիտի կրնան տակնակ պէտք եղածը և տեղերէնին նսամի։ Անգլիական ազգը պիտի զայրանայ և պիտի ամչնայ եթէ ոևէ պատճառ ունենայ հաւատալու թէ ծովու նեղութեան մէջ ինկած օտար շոգենաւի մը մերժուած ըլլայ ասպնջականութիւն և աջակցութիւն։

Սակայն պէտք է յայտարարել որ, թէեւ Հէռ Պալին արտօնեց բոցաշունչ և սխալ պատմութիւն մը, բայց դարմանումի համար դիմում չրրաւ իր կառավարութեան։ Պերլինի արտաքին գործոց պաշտօնարանը իր սեփական նախաձեռնութեամբ գործեց։ Աւելի զարմանալի պիտի ըլլար եթէ չգիտնայի՞ք թէ ո՛ւրքան բուռն էր գերման մամլոյն մէջ բացատրուած զայրոյթը ա՛յնպիսի վարմունքի մը դէմ, զոր Գերմանք կոչեցին «քրիստոնական բարբարոսութիւն», և «միջազգային քաղաքավարութեան տարրական պարտաւորութեանց բռնաբարում։» Կրնանք պատասխանել թէ Անգլիացիք պէտք չունին Գերմանիոյ մէջ զգոյշ երթալու մարդասիրութեան կամ քաղաքավարութեան դասեր առնելու համար, բայց կը բաւէ մեզի հարցնել թէ պատճառը ի՞նչ է որ պատուաւոր ճանչցուած հրապարակագիրներ պատրաստ են այսպէս ընդունելու՝ առանց կատարեալ ապացոյցի՝ ա՛յնպիսի պատմութիւն մը որ իսկապէս անհաւանական է։ Ինչո՞ւ ասանկ սատկաբար կը ցատկեն և կուլ կուտան զրոյց մը՝ որ արդարեւ անպատուութիւն կրնայ բերել ազգի մը վրայ, որուն պատմութիւնը երբեք աղարտուած չէ այնպիսի վարմունքով մը՝ որ այսօր իրեն կը վերագրուի։ Գերմանիոյ մէջ զրգռուած զգացումը ա՛յնքան դառն է որ լրագիրները չըսպասեցին որ մաղեն ապացոյցը, և կառավարութիւնը պարտաւոր զգաց ինքզինքը առագաստ իջեցնելու փոթորիկին առջեւ։ Նախատինքի մը վրէժը լուծելու մասին իրրեւ թուլամորթ ամբաստանուելու երկիւղէն, գերման կառավարութիւնը աճապարեց — անհարկի աճապարանք, կարծենք — ենթադրել թէ Մեքիօրի նաւապետը և իր տէրերը ցաւելու մեծ պատճառ ունին Բորթսմութի նաւահանգստին իշխանութեանց դէմ։ Այս տեղ և անախորժ ցոյցերը միակ բանով մը կրնան բացատրուիլ։ — Այսինքն Վիլհէլմ կայսր մօտ էառաւտ թագաւորին այցելութիւնը և գերման խմբագիրներուն Լոնտոնի մէջ ընդունելութիւնը բնաւ արդիւնք չունեցան մեղմացնելու Գերմանիոյ մէջ Անգլիոյ ծովային գերակշռութեան դէմ սնուցուած նախանձը։ Այս մասին աղէկ կ՚ըլլայ որ շատ պարզ խօսինք։ Գերմանացիք պէտք է գիտնան որ կորովով և բազմանդամ ծախսերով ծովերուն վրայ մեր բռնած առաջին դիրքը մտադիր ենք միշտ պահել պահպանել։ Եթէ Գերմանիա կը փափաքի իրեն համար աւերիչ մրցումի մը մէջ մտնել պատրաստ ենք մենք դիմադրել իր երեւակայութեան և քմահաճոյքին։ Գերմանիոյ չլինած իւրաքանչիւր մէկ զրահաւորին կամ յածանաւին դէմ երկու հատ պիտի չենանք։ Ծախքերնիս շարունակ աւելցնելու հեռապատկերէն ախորժիլ չենք յաւակնիր, բայց կրնանք ընել և պէտք է ընել։ Գերմանիոյ պէս հարուստ և մտացի ազգեր մրեւնոյն ասպարէզին ձգնաւոր կ՚ընեն մեզ։ ընդունեցինք անոր նետած թաթպանը։ Կը հասկնանք և կ՚ըմբռնենք Գերմանիոյ փառասիրութիւնը զօրաւոր նաւատորմիղ մը ունենալու մասին։ Ըմբռնելնուս և համակրելնուս համար է որ մենք ա՛լ աւելի զօրաւոր մը ունենալ կուզենք—ա՛յնքան զօրաւոր որպէսզի կարենանք Գերմանիոյ և իր հաւանական մէկ դաշնակցին դէմ ելնելու։ Գերմանացիք ո՛րքան աւելի շուտ իրենց մտքին մէջ դնեն այս սկզբունքը, երկու ժողովուրդներ աւելի շուտ կրնան բարեկամական և սրտագին յարաբերութեանց մէջ մտնել։

Այս հիմնական խնդրոյն վրայ բնաւ կարծիքի տարբերութիւն չկայ անգլիական մեծ կուսակցութեանց միջեւ։ Գիտենք թէ Ազատականք փափաք յայտնեցին մեծ խնայողութիւն մտցնելու նաւային ելմտացոյցին մէջ, և անհերքելի ապացոյցը տուին իրենց անկեղծութեան։ Համամիտ չենք իրենց եռանդուն նախանձոտութեան, և կը հաւատանք որ լաւատես պատրանքի մը վրայ միայն հիմնուած չէ իրենց ակնկալութիւնը թէ իրենց օրինակը գործնական արդիւնք մը առաջ պիտի բերէ յառաջիկայ տարի Լա Հէյի Դեսպանասրահուրդին մէջ։ Ապատականք չատ շուտով ետ պիտի դառնան իրենց պատրանքէն, երբ առաջին ընդդիմութիւնը կամ մրցումի նորարծած թափը տեսնեն Գերմանիոյ կողմէ։ Ներկայ անգլիական նախարարութիւնը չատ բաներ կրնայ փորձել, բայց երբեք պիտի չհամարձակի նուազեցնել երկրին նաւային պաշտպանութիւնները։ Անգլիացւոց հանրային զգացումը պիտի հակադրէ, քանի որ ներքին պաշտպանութիւնը նիւթական անհրաժեշտ հեռապնդում մըն է Անգլիացիին համար։ Սակեղծօրէն պիտի ցաւինք եթէ Պերլինի կողմէ պաշտօնական գործողութիւն մը դարձեալ նորոգէ ա՛յնպիսի զգացումներ, որոնք գրգռուեցան ամբողջ Մեծին Բրիտանիոյ մէջ երբ Վիլհէլմ կայսրը հրատարակութեան տուաւ Բրիւկէր նախագահին ուղղած իր հեռագիրը։ Անխորհուրդ կը համարինք Գերմանիոյ դէմ յամառ յարձակումները որոնք կ՚երեւին անգլիական ինչ ինչ թերթերու ու պարբերականներու մէջ։ Բայց ողջամիտ ու միջին անգլիացիներուն մէջ քիչնախնդրութիւն առաջ բերած չեն անոնք։ Մենք կռուասէր կամ կասկածոտ ցեղ մը չենք։ Ընդհակառակն, չափէն աւելի հանգիստ ենք իրերը դիւրութեամբ առնելու և հաւատալու մեր դրացիներուն բարեացակամութեան և բարեմտութեան վրայ։ Կը խնդանք երբ կը կարդանք որ Գերմանիա Նպաստաւոր ու անընդհատ քիչնախնդրութիւն մը կը մնուցանէ մեր Նաւատորմին և Դաղթական Պատուիրակութեան դէմ։ Բայց գրգռումը Գերմանիայէն եկած է, և մեր հայրենակիցները պիտի ապրին և պիտի զգուին երբ իրենց ներկայացնենք բառ առ բառ իրենց դէմ Գերմանացիներուն ըրած ամբաստանութիւնները։ Մինչեւ որ չպարտաւորուինք ա՛յնքան դէշ ծառայութեան մը՝ մատդիր չենք ընելու արտասպելով Գերմանիներուն չարամիտ հրատարակութիւնները։ Սա՛ կայ միայն որ անգլիացի ժողովուրդը վստահ է իր պետական մարդոց վրայ պահպանելու համար Պատուիրակութիւնը, և ի հարկին հզօր ազդեցութիւն մը կը բանեցնէ անոնց մտքին վրայ։ Նոյն իսկ պատերազմական նախարար Մր. Հէլալին, որուն սիրոը բարեկամութեամբ կը բաբախի Գերմանիոյ համար, գերման նախապաշարեալ քննադատներուն կողմէ յարձակման նշանաւոր եղած է։ Իրրեւ խաղաղութեան աւետիս անոր ըսածներուն տարբեր մեկնութիւններ կուտան։ Տըրուելիք բացատրութիւններէն չտիզանցութիւնները կրնան մոռցուիլ, բայց քննադատութիւնները ետ չեն առնուիր։ Արդիւնքը չի կրնար ջնջուիլ, և անա նոր դառնութիւն մը ա՛յն բարի զգացման՝ որ կը սպասուէր Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև։

Պերլինէն կը ծանուցուի թէ գերման կառավարութիւնը պաշտօնական դիտողութիւն ըրած չէ Անգլիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան, այլ պարզապէս դէպքին մանրամասնութիւնները ուզած է իմանալ։

ՄԱՆՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ.—

Անգլիոյ քաղաքական Ընկերակցութեանց ամէնէն կարեւոր Բլիւպը, որ Էյթի Բլիւպ (Ուիթսունից Բլիւպ) կը կոչուի, և որուն անդամակցած էին Մեծին Բրիտանիոյ քաղաքական ամենամեծ մարդիկը, այս միջոցիս կ՚այցելէ Մանճաստան ու անկէց պիտի անցնի Աւստրիա, երկու Տէրութեանց միջեւ բարեկամական կապակցութեան հաւատիք մը ըլլալու համար,

Շաբաթ իրիկուն Մանճաստիրական Բաղձալարութիւնը Բէշթայի մէջ չքեղ հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին վարչապետ Մ. Վէքէրլէէ զատ միւս նախարարները։ Վարչապետը բաժակաճառ մը արտասանեց ի պատիւ Լուտարտ թագաւորին, և Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին անդամ Հէնրի Նորման բաժակ առաջարկեց Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կեանքին։

Մանճաստանի կրօնից նախարար կոմս Աբօնեի իր բաժակաճառին մէջ հրաչակեց Անգլիոյ և Մանճաստանի միջեւ բարեկամութիւնը, որ հիմնուած է ո՛չ միայն երկու ազգերուն կենսական շահերուն վրայ, այլ եւ երկու ժողովուրդներուն բնազդումներուն և զգացումներուն վրայ։

Ահա երեսփոխան Հէնրի Նորմանի քանախօսութիւնը.—

Մր. Նորման նախ Բլիւպին անունով շնորհակալութիւն յայտնեց պատուաւոր ընդունելութեան համար և շարունակեց.—

Միջազգային բարեկամութիւնները երթալով կը զօրանան, համակրութիւնը իրարու հանդէպ հետզհետէ կը պակսեցնէ անվստահութիւնը, սրտագին մտերմութեան պայծառ արեւուն լոյսով գժտութիւնները կ՚անհետանան, և անտեսական յարաբերութեանց ուժով մտերմութիւնը աւելի կ՚ամրապնդուի։ Իրրեւ Անգլիացի պիտի ներուի մեզի, երբ միջազգային յարաբերութեանց այս փոփոխութեան մէջ յիշատակնք Վեհ. Լուտարտ թագաւորին անունը։ Նոր կամ խաղաղարար յարաբերութիւնները արտայայտուեցան և թարմուժեր ստացան միջազգային այցելութեանց փոխանակութեամբ, զոր օրինակ՝ Ֆրանսացի և անգլիացի երեսփոխաններուն փոխադարձ այցելութեամբ և գերման առաջնակարգ խմբագիրներուն Լոնտոն այցելութեամբ։ Հիմակ ալ ձեր պատուական հրաւէրը հպարտութեամբ կ՚ընդունինք իրրեւ նշան մը արտաքին մտութեան Անգլիացիներուն և մանճաներուն։»

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.—

Անգլիոյ մէջ կատարուած վերջին զինուորական գործողութեանց ներկայ գտնուելու համար գերման Լոմալանցայկոր թերթին կողմէ զրկուած մասնագէտ զինուորական թղթակիցը կը գրէ թէ Մեծին Բրիտանիոյ բանակը առաջինն է որ գործնականապէս կիրարկեց ռուսեւ-ճապոնական պատերազմին դասերը։ «Բոլոր զինուորներուն տոկունութիւնը կը հաւասարի և թերեւս նոյն իսկ կը գերազանցէ գերման զինուորին տոկունութենէն։ Ցոյց տուին նաև առաջին կարգի կարգապահութիւն կուռելու մէջոցին, լաւ նշան առնելու յատկութիւններ, և ուշի ուշով հետաքրքրութիւն՝ գործողութեանց մասին», կը գրէ նոյն թղթակիցը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ Ծ. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ.—

Գերման ընկերութիւն մը չոգենաւային նոր գիծ մը պիտի բանայ Ծ. Արեւելքի և արեւելեան Ափրիկէի հետ։ Ֆրանսացի չահագէտներ ևս մասնակցած են դրամագլխին կազմութեան։ Թանս գլուխ վաճառքէն 25 չիլին վարձք պիտի առնեն, և իւրաքանչիւր չոգենաւ պիտի կրնայ 5000 թանս վաճառք առնել։ Ընկերութիւնը կը փութայ օգտուիլ Ծ. Արեւելքի վաճառականութեան ներկայ նպաստաւոր պայմաններէն։ Ընկերութիւնը 13 խոշոր չոգենաւեր պիտի յատկացնէ այս նոր գծին համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.—

Պարսկաստանի մէջ հաստատուելիք գերմանական Պանքան բոլորովին անկախ պիտի ըլլայ օտար սեղանաւորական առուներէն։ Պարսկաստան ինք խնդրած է գերման կառավարութենէն որ այդպիսի պանքա մը հաստատուի Պարսկաստանի մէջ։ Պանքային գործը պիտի ըլլայ միայն հոգ տանիլ գերման առեւտրական չահերուն, առանց պետական պանքա մը ըլլալու, այնպէս որ պարսիկ կառավարութեան փոխատուութիւններ ընելու պաշտօն մը չունի։

ԱՆԳԼԵՒՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Հեռագրական Գործակալութիւն մը կը ծանուցանէ թէ զրոյցի մը նայելով անցեալ շաբթու դիւանագիտական պայմանագրութիւն մը ստորագրուեր է Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻ ՑԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄՐ.—

Միւնիխի փողերանոցէն յանդուգն գողութիւն մը եղաւ։ Ուրբաթ առաւօտ երբ պահապանը իր սովորական շրջանը կ՚ընէր, գործը հասկցուեցաւ։ Փողերը ներս մտեր են փողերանոցին տակէն անցնող Իզար գետին չոր յատակէն, այդ ջրանցին տանող երկաթեայ դուռը բացեր են, և չէնքին գետնայարկը ելնելով իրարու հետէ դուռները կոտրեր են մինչեւ որ հասեր են փայտեղէն պահարանի մը, որ կը պարունակէր 130,000 մարք, ամէնքն ալ նոր կոխուած 10 մարքնոց, 100 լիպրա թանրութեամբ։ 5,000 մարքի արժէքով ձոյլ ոսկի տարեր են։ Փողերանոցին այս մասին մէջ հսկող կամ պահապան չկար։ Երկու տարիէ ի վեր վարչութիւնը խնայողութեան համար այս կարգադրութիւնը ըրած էր։ Փողերը չեն բռնուած։ Գետին այդ մասը ա՛յն պատճառաւ չոր էր, որովհետեւ ամբը բացած էին մաքրելու համար։

ՎԻՐԱԲՈՒԻԺԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ.—

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԴՈՐՆՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—

Բնական Դիտութեանց և Բժշկութեան Համաժողովին մէկ նստին մէջ, որ կը գումարուէր Շթութկարտ, Բրօֆ. Կառէ հետաքրքրաշարժ և կարեւոր քանախօսութիւն մը ըրաւ արեան անօթներուն և գործարաններուն տեղափոխութեան վրայ, նիւթ մը՝ որ նոյնքան ուշադրութիւն առաջ բերած էր Օգս.ին Թօրնթոյի մէջ գումարուած Բժշկական Ընկերութեան գումարման առթիւ։ Բրօֆ. Կառէ նկարագրեց գործարաններու տեղափոխման գաղափարին զարգացումը, և դիտատկեց վերջերս կատարուած դէպք մը, որով Բրեթինիզմով տառապող չորս տարեկան տղու մը սբլիներն մէջ փոխադրուեցաւ իր մօրը կլանն բիրօիֆին մէկ մասը։ Ինը ամիսէն վերջ տղան սկսաւ զարգանալ մտաւորապէս, քալել և խօսիլ։ Կլանն բիրօիֆի տեղափոխութիւնը, ըսաւ, պարզ խնդիր մըն է, քանի որ յայտնի է թէ կլանն բիրօիֆին մէկ մասը կարելի է միշտ ուրիշ անձի մը առնել առանց վնասելու անոր։ Բրօֆէսորը կարգ մը յաջողակ փորձեր պատմեց կենդանիներուն արեան անօթներուն տեղափոխութեան մասին։ Ըսաւ թէ ինք յաջողած է վեց սանթիմէթր երկայն արեան անօթներ տեղափոխել ո՛չ միայն ողջ կենդանիներէն ուրիշ կենդանիներու, այլ նոյն իսկ մէկուկէս ժամ առաջ մեռնող կենդանիներէն առնելով այդ անօթները։ Թէեւ կարելի չէ արեան խոշոր անօթներ մարդկային էակներէն հանել և տեղափոխել, բայց կարելի է առնել զանոնք նոր անդամատուած սրունքներէ։ Այսպիսի փոխադրութիւններ յոյժ օգտակար պիտի ըլլան չատ պարագաներու մէջ արդի վիրաբուժութեան համար, զոր օրինակ՝ խոշոր այտուցքներ հանած ատեն վիրաբոյժը պիտի պարտաւորուի կապել արեան խոշոր անօթներ, որոնք յաճախ մահ առաջ կը բերեն, քանի որ մարմնոյն քանի մը մասերը անպատճառ այդ կապուած արեան անօթներուն պէտք կ՚ունենան ապրելու համար։

ԱԴԱՀ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻՆ ԴԱՏԸ.—

Ռբսէլ Սէյճի զրկուած ժառանգորդները մտադիր էին դատ բանալ հանդուցեալ միլիոնատէրին այրի կնոջ դէմ, որուն կտակուած էր հարստութիւնը։ Տիկին Սէյճ յայտարարեց թէ պատրաստ է 50,000 տոլար տալ միլիոնատէրին քաջալերեալ օրինակ, իսկ ձեռագիրները՝ մէկ օրինակ, բայց յատակ գրուած։

Ցղուած գրքեր ու երկեր մրցանակ ընդունին կա՛մ՝ ետ չեն դարձուիր։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը հնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Պոլսոյ Աւստրեւհունգար դեսպան կոմս Բաւիչէի, որ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրէն Կոմսութեան բարձրացաւ վերջերս։

ՀԲԷՒՑ խարտատպետ Մոլոլ Էվվի էֆ. հնորհակալութեան գիր մը գրեց Ս. Պատրիարքին, որ Հբէից Ամանորը հնորհաւորած էր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան երէկ իր հետ ուղեկցելով Զէյթունի Կաթող. փոխանորդ Տ. Ներսէս վրդ. Խապայեանը, Արդարութեան Գործոց պաշտօնատունը գնաց և տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի հետ։

*** Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Արիս էֆ. անցեալ շաբաթ օր Ասիկանութեան դուռը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ասիկանական Նախարար Բարձր. Շէֆիզ փաշայի հետ։

ՄՈՒՇԻ կրօնական և Քաղաքական ժողովներուն հաստատութեան Պատրիարքական Կոնդակը ղրկուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆ յանձնարարուեցաւ Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Թաքուլ Ծ. Վ.ի որպէսզի իր Վիճակին թեմերէն Թիւրքմէնի և Կեօլտաղի ազգայիններու եկեղեց. խնդիրը կարգադրէ անձամբ և Պատրիարքարան տեղեկագրէ. քանի որ նոյն թեմերու ազգայինները գրերով զլխած են Պատրիարքարան և իրենց եկեղեց. և կրթ. խնդիրներուն կարգադրութիւնը խրթնած են, յայտնելով որ հակառակ պարագային՝ տեղւոյն ժողովուրդը Բողքականութիւնը պիտի ընդունի։

ՎԱՐԱԳԱՑ Ս. ԽԱՉԻ տօնին օրը, տեղի պիտի ունենայ Ազգ. Հիւանդոցի նորաչէն մատրան և Գ. թիկն պաշտօնական բացումը, ինչպէս գրեցինք երէկ։ Կը լսենք թէ Մայր եկեղեցւոյ նորակազմ եռաձայնի խումբը նոյն օրը փոխանակ Մայր Եկեղեցիի, ինչպէս որոշուած էր, Հիւանդանոցի մատան մէջ պիտի երգէ պատարագի արարողութիւնները։

ՋՈՒՆԴԵԱՆ ՍԱՆՐ Պ. Երուանդ Նազարեան, որ արձակուրդով Պոլիս կը գտնուի, մէկ քանի օրէն պիտի վերադառնայ Նանսի, իր ուսումը շարունակելու համար։ Պ. Նազարեան երէկ ըստ սովորութեան Պատրիարքարանի կողմէ տրուած պաշտօնական ատաղաձիրով մը Աւստրիական Հիւպատոսարանէն ստացաւ իրեն համար որոշուած տարեկան դուռմարին կէսը։

ԳԱՆՏԻԱՑԷՆ հեռագրաւ դարձեալ խնդրած են Պատրիարքարանէն, որպէս զի տեղւոյն Հիւրմիշլեան Տ. Գէորգ քահանան հեռացուցուի, քանի որ այս վերջինը նոր Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան ձեռնարկել չուզեր եղեր և ապօրինի միջոցներով կը հակառակի Պատրիարքարանի կողմէ դացած հրամաններուն։ Պատրիարքարանէ հեռագրուեցաւ յիշեալ քահանային, որպէս զի պաշտաճից սահմանին մէջ քահանայագործէ, որովհետեւ հակառակ պարագային՝ օրինաց խստութիւն ի գործ պիտի դրուի իր մասին։

ՆԱՒԼԷԳԱԲՈՒԻ Թաղ. Խորհուրդին մէկ քանի անդամները հրաժարած ըլլալով, Պատրիարքարանը յանձնարարից որպէս զի առ այժմ շարունակեն իրենց պաշտօնը, մինչեւ որ նոր ընտրութեան հրահանգ տրուի։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ Աղքատասիրաց. ինչպէս յայտնի է, վերջերս վերակազմուեցաւ Գումգաբուի և շրջակայ թաղերէն որոշեալ մէկ մէկ անձերէ։ Աղքատասիրաց սակայն նկատելով որ հասոյթները օրէ օր նուազելու վրայ են, որով աւելի ընդարձակ ատիճանի մը վրայ չկրնար օգնութիւն հասցնել տեղւոյն աղքատ հիւանդներուն, որոշեց Նոյեմբերի սկիզբները Մայիսի խումբին միջոցաւ ի նպաստ Աղքատասիրաց Ներկայացում մը տալու համար դիմում ընել Պատրիարքարան, որպէս զի պէտք եղած արտօնութիւնը ստացուի պատկանեալ իշխանութենէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ յանձնարարուեցաւ Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեանի, որպէս զի Գասրմ-Փաշա երթայ և թաղին եկեղեց. և կրթ. խնդիրներու մասին քննութիւն մը կատարելով տեղեկագրէ Պատրիարքարան։ Թաղին Թաղ. Խորհուրդին հրաժարականը մերժուած և յանձնարարուած էր Պատրիարքարանէն որպէս զի դարձեալ շարունակեն, սակայն Թաղ. Խորհուրդը պնդած է իր հրաժարականին վրայ։

ԱՐՄԱՇՈՒ ԴՊՐԵՎԱՆՈՑ նորահաստատ փոխ-վանայր Տ. Թորգոմ Ծ. վարդապետի պաշտօնին ի հաստատութիւն Պատրիարք Սրբազանին անձնական խմբագրութեամբ պատրաստուած օրհնաձիր Կոնդակը շաբաթ զ՚վանք հասաւ ու ամբողջ Միաբանութեան ուրախութիւն պատճառեց որ արժանաւոր ընտրութեանը համար։

Հաճեցէք կարդալ ու կարդացնել զայն ձեր ընտանեկան շրջանակներուն մէջ ալ, քանի որ բարոյական հակառակող ոևէ կէտ չկայ Մեղրալուսնի Ուղեւորութեան մէջ։

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

Ցառաջիկայ Զորեքշաբթի պիտի գումարուի Խառն ժողովը, բոլոր անդամոց մասնակցութեամբը։

Պատրիարքարանի կողմէ երէկ հրաւիրագրեր զրկուեցան բոլոր անդամներուն, որոնք հետեւեալներն են՝

Կրօն. Ժողով.—

Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Սուքիասեան
Տ. Գրիգորիս » Յովհաննէսեան
Տ. Վահրամ » Մանկունեան
Տ. Գաբրիէլ Եպիսկ. Ճէվահիրճեան
Տ. Մովսէս » Կէսմրիւճեան
Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան
Տ. Գրիգորիս » Պալագեան
Տ. Յովհաննէս Ա. քհ. Մկրեան
Տ. Սահակ » Տէր Մարգոսեան
Տ. Կարապետ » Սեթեան
Տ. Կարապետ » Սանտալճեան
Տ. Միքայէլ » Աչճեան
Տ. Հմայեակ » Էքսէրճեան
Տ. Գրիգոր քհ. Ճէպէճեան

Քաղաք. Ժողով.—

Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան
Հմայեակ » Սէֆէրեան
Սեպուհ » Մագասուտ
Միհրան » Սեթեան
Գէորգ » Ասլանեան
Յարութիւն » Ասլանեան
Տիգրան » Թոգաթեան
Տիգրան » Աճէմեան
Արշակ » Գարակէօզեան
Մկրտիչ » Ասասեան
Տիգրան » Մանուկեան
Վահան » Սուրէնեան
Տիրան » Աշնան

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Ց. Ի. Գրական Ցանցաժողովոյ

Բարեյիշատակ Ղեղարցի Աղա Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին տրամադրութեան համաձայն Սահակ Մեսրոպեան Գրական Մրցանակաբաշխութիւնն տեղի պիտի ունենայ 1907 Յուլիս 12ին, յաւուր տօնի Սրբոց Թարգմանչացն Սահակայ և Մեսրոպայ։

Այն ամէն հեղինակներն ու բանասէրները, որ Ազգային դպրութեան և բանասիրութեան վերաբերեալ ո՛ և է երկասիրութիւններով կը փափաքին մասնակցիլ սոյն գրական մրցանակին, կը հրաւիրուին իրենց աշխատասիրութիւններն ներկայացնել մինչեւ 1907 Յունուարի վերջ։

Ներկայացուած երկասիրութիւնք պէտք է ըլլան բաւական ընդարձակ աշխատութիւններ, նիւթի, դիւտի և ոճի առաւելութիւններով պատրաստուած։

Նոյնպէս բարեյիշատակ Կարապետ էֆ. Խուպէսէրեանի կտակաւ ի նպաստ վարժարանական դասագրոց հաստատեալ Խուպէսէրեան Մրցանակաբաշխութիւնն տեղի պիտի ունենայ միեւնոյն թուականին Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութեան հետ մէկտեղ։

Այս վերջնոյն համար մրցման ենթարկելի աշխատութիւնք պիտի ըլլան 1. Թուրքերէն լեզուի առաջին դասագիրք մը միջին դասընթացքի համար։ և 2. Նախնական իրագիտութեան դասագիրք մը տարրական դասընթացքի համար, երկուքն ալ մանկավարժական դրութեամբ առաջին ծանուցումէն յետոյ (1906 Յունվար 10) պատրաստուած հայ վարժարաններու համար, որ նոյնպէս պիտի ներկայացուին մինչեւ 1907 Յունուարի վերջ։

Երկասիրութիւնք պէտք է յղուին Նամ. առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարքն է կ. Գալ. տպագիրներն ի-նրբեքակոն օրինակ, իսկ ձեռագիրները՝ մէկ օրինակ, բայց յատակ գրուած։

Ցղուած գրքեր ու երկեր մրցանակ ընդունին կամ՝ ետ չեն դարձուիր։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը հնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Պոլսոյ Աւստրեւհունգար դեսպան կոմս Բաւիչէի, որ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրէն Կոմսութեան բարձրացաւ վերջերս։

ՀԲԷՒՑ խարտատպետ Մոլոլ Էվվի էֆ. հնորհակալութեան գիր մը գրեց Ս. Պատրիարքին, որ Հբէից Ամանորը հնորհաւորած էր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան երէկ իր հետ ուղեկցելով Զէյթունի Կաթող. փոխանորդ Տ. Ներսէս վրդ. Խապայեանը, Արդարութեան Գործոց պաշտօնատունը գնաց և տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի հետ։

*** Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Արիս էֆ. անցեալ շաբաթ օր Ասիկանութեան դուռը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ասիկանական Նախարար Բարձր. Շէֆիզ փաշայի հետ։

ՄՈՒՇԻ կրօնական և Քաղաքական ժողովներուն հաստատութեան Պատրիարքական Կոնդակը ղրկուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆ յանձնարարուեցաւ Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Թաքուլ Ծ. Վ.ի որպէսզի իր Վիճակին թեմերէն Թիւրքմէնի և Կեօլտաղի ազգայիններու եկեղեց. խնդիրը կարգադրէ անձամբ և Պատրիարքարան տեղեկագրէ. քանի որ նոյն թեմերու ազգայինները գրերով զլխած են Պատրիարքարան և իրենց եկեղեց. և կրթ

Կիրակի առաւօտ ժամերգութեան՝ կարդացուեցաւ պատրիարքական կոնդակը և Պատարագի մէջ առաջին յիշատակութիւնը բրաւ Տ. Արսէն վարդապետ Եղիկեան։

Գեր. Տ. Թորգոմ Ծ. վարդապետ, միաբան վարդապետները ամբողջ, տեղացի և հիւր քահանաները, գիւղին ժողովուրդը և ուխտաւորներու սուաւար թիւ մը ներկայ էին վանքի տաճարին մէջ, երբ ուսումնարանի տեսուչ Տ. Մեսրոպ վրդ. Նարոյեան ժողովուրդին դառնալով ծանոյց կարդացուելիք կոնդակին պարունակութիւնը ու այս առթիւ յիշատակեց թէ «Դպրեվանուց հաստատութեան հիմնադիր կազմակերպիչը եղած է Ն. Ամենապատուութիւն Տէր Մաղաքիա Սրբազան Հայրը՝ որոյ յետ ընտրութեան ի Պատրիարքութիւն արժանաւոր յաջորդը կարգուեցաւ Դուրեան Եղիշէ Սրբազան որ եօթնամեայ բազմարդիւն պաշտօնավարութենէ մը յետոյ կոչուեցաւ Զմիւռնիոյ Առաջնորդութեան։ Անկէց վերջ երկու տարիներ Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդպ. իբր առժամանակեայ վանահայր-փոխանորդ պաշտօնավարեց և իր վարչական ու ուսումնական ընդունակութիւններովը իրաւամբ արժանացաւ այսօրուան վերատեսուչի և փոխ-վանահայրի դիրքին»։ Ապա կար և կարողութիւնս մաղթեց, որմէ ետքը գպիրները երգեցին «Որ զշնորհս» շարականը և կոնդակը կարդաց Տ. Շաւարշ վրդպ. Սահակեան։

Յաւարտ եկեղեցւոյ նախ միաբան վարդապետները վեհարան ելան ի շնորհաւորութիւն Ն. Գերապատուութեան, յետոյ յաջորդաբար սարկաւագները, քահանաները, ուսումնարանի աշակերտները, ուխտաւորներէն շատերը և գիւղին երեւելի աղաները։

Միջօրէին դարձեալ շնորհաւորութեան եկան գիւղին միւսիւր Էօմէր պէյը, նայիպը և քոմիսէրը։

Նոյնպէս շնորհաւորութեան եկան Խաչգիւղի հոգեւոր հովիւ և վաղեմի օգտաշատ միաբան Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Տ. Բարթողիմէոսեան և Դպրեվանուց Նիկոմիդիոյ ներկայացուցիչ Տ։ Ոսկի քահանայ Պիպիեան։

Օր ըստ օրէ հեռաւոր և մօտաւոր տեղերէ կը հասնին բազմաթիւ շնորհաւորական նամակներ և հեռագիրներ։

Վերոյիշեալ կոնդակէն զատ Պատրիարք Սրբազանը ղրկած էր շնորհաւորական մասնաւոր նամակ մը։

ԵՌԱՋԱՅՆԻ ԱՌԹԻՒ

Սինանեան էֆ. իր վերջին պատասխանին մէջ չէ կրցած իր արուեստագիտական բարձրութիւնը պահել։ Ինձ նկատմամբ ցոյց տուած արհամարհանքը անկեղծ չէ, քանի որ ո՛չ միայն պատասխանելու հարկին մէջ գտնուած է, այլ նոյն իսկ բռնազբօսիկ ձիգերու ալ պէտքը զգացեր է փրկելու համար Զիլինկիրեանի անարժէք գործը։ Մեր ցոյց տուած սխալները (որոնք մատնանշելու համար հարկ չ'կայ հեղինակաւոր արուեստագէտ մը ըլլալու) շատ յստակ են, և մարդ որքան ճարտարօրէն պարտկելուզէ, անկարելի է յաջողիլը արուեստին առջև։ Մենք ըսած էինք թէ Բ. թէնօռը պաս էն 7 ձայն վար կ'իջնէ։ Սինանեան էֆ. կը պատասխանէ թէ՝ «Զիլինկիրեանի տ'լոողջ գործին մէջ Բ. թէնօռը պաս էն մէկ ձայն իսկ վար իջած չէ, այլ դիւրութեան համար պասի մասը էլեն տը սօլ ով տրուած է, սակայն գործադրութեան մէջ պասը մէկ օգթաւ վար կ'երգուի արդէն։»

Որքան բառ, այնքան սխալ։ Եւ ցաւալին այն է որ գիտակցութեամբ կ'ընէ։ Մենք ամէն ինչ պատրաստ ենք կորանցնելու՝ եթէ Սինանեան էֆ. յաջողի ո՛չ թէ ամբողջ խումբ մը՝ նոյն իսկ մէկ պաս երգող մը ցուցնել իր խումբէն, որ կարենայ մէկ օգթաւ վար երգել, իր բացատրութեան համաձայն։ Արդէն պասի էքաուիտլն ալ մէկ օգտաւ է, որով պաս երգողմը տիաբազօնեն (լա) երկու օգթաւ վար պիտի իջնէ, ինչ որ անկարելի է արդի պայմաններուն մէջ։

Ո՛չ Սինանե՛ան էֆ., սխալը միշտ սխալ է և ատանկ յերիւրանքներով չի դարմանուիր։ Բ. Հսած էինք թէ՝ մրզիւռներու անկումներ և անհամաչափութիւններ կան։ Կը պատասխանէք. «մրզիւռներու պէպիսութիւնը երաժշտութեան մէջ ընդունուած է։» Բայց մեր առարկութիւնը մրզիւռներու պէպիսութեան վրայ չ'էր։ Մենք ըսած էինք թէ երգ և մրզիւռ զիրար չ'են գրկած։ Ուր որ երգին ընթացքը 4/4 կը պահանջէ՝ 3/4 ով գրուած է և փոխադարձաբար։ Ասով Սինանեան էֆ. հակասութեան մէջ կ'իյնայ։ Զիլինկիրեան խումբը որ էլեն տը Ֆան երգելու անկարող ցոյց կը տրուի և դիւրութեան համար էլեն տը սօլի կը դիմուի, (ինչպէս ըսած է Սինանեան էֆ.) ինչպէս պիտի կրնայ ուրեմն մէկ քանի բառի մէջ տասնէ աւելի այլազան մրզիւռներ հաչուել։ Եթէ Կուճօ և Լեօնֆավալ ով մեզ հրապուրել կ'ուզեն, անոնց գործերը ո՛ր, Զիլինկիրեանինը ո՛ր։

Գ. «Ողորմեա մեզ»ի համար տուած բացատրութիւնդդ ալ քաշքշուկ է։ —Ինչ հարկ կար վերջաւորող մէկ նօթի մը վրայ մօտիւլասիօն ընել և բէ մաժօր անցնիլ, երբ բնագրին Ա. ձայնին մէջ so-տիզը բնաւ գոյութիւն չունի արդէն։

Դ. «Բեզ տեսանդ յանձն եղիցուք»ի մասին Սինանեան էֆ. իսկ կը հաստատէ մեր կարծիքը, քանի որ կ'ընդունի թէ երաժշտական երկու յաջորդական նօթեր միենոյն ժամանակ երգուելով ականջի գէշ կը հնչեն. բայց իրարմէ հեռացուելով կրնան գործածուիլ։ Բայց մենք յաջորդական երեք ձայներ տուած էինք, բէ, գա—տիզ, մի, ինչ'ու անոնց վրայէն լռութեամբ կ'անցնի Սինանեան էֆ.։ Երբ յաջորդական երկու ձայներն անգամ ականջի գէշ կը հնչեն և հաղուադէպ կերպով կը գործածուին, հապա ո՛ր կը մնայ երեք ձայնը։ Արդարացում է այս ձեր կողմէ թէ դատապարտութիւն Զիլինկիրեան գործին։

Միեւնոյն սխալը կրկնուած է «արդ պաշտօնեայք»ի մէջ։

Գալով «Հայր մեր»ին 20 մզիւռի ամբողջ տեւողութեան մէջ 40 սօլի և 30 բէի և սասնցմէ դուրս ոչ մէկ նօթի գոյութիւնը զոր մենք տափակ գտած էինք, եթէ կը գնահատուի Սինանեան էֆ.է, բարեւնչ մը ալ մեր կողմէն։ Միայն թէ ո՛ր կը մնայ «Հայր մեր»ին վեհ և հոգեցունց տպաւորութիւնը՝ երբ մանկապարէզի տափակ ու միօրինակ եղանակի մը նմանութիւնը կ'առնէ։ Սինանեան էֆ. եթէ եկմալեանի «Հայր մեր»ը ուսումնասիրէ՝ այն ատեն խորապէս պիտի համոզուի թէ արուեստագէտի մը գրչին տակ մեր եկեղց. երգերն ինչ հոգի կ'ստանան և թէ անձեռնհասներու ձեռքին տակ իրենց հոգին ու գեղեցկութիւնը վրայ կուտան,

Տղայական է երբ Սինանեան էֆ. կը պահանջէ ժողովրդեան համար դրուած յօդուած մը մասնագիտական բառերով խճողել։ Եթէ այդ է գիտութիւն ծանելու միջոցը՝ շատ դիւրին է ու և է երաժշտական բառագրքոյկ մը յօդուածի մը մէջ թափել։

ՄԻՀՐԱՆ Զ. ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Երիտասարդնե՛ր և օրիո՛րդներ, կարդացէ՛ք Մեղրալուսնի Ուղեւորութիւնը, որպէս զի անակնկալի չդաք ձեր ամուսնութեան շրջանին մէջ։

ԵՌԱՋԱՅՆԻ ԱՌԹԻՒ

Սինանեան էֆ. իր վերջին պատասխանին մէջ չէ կրցած իր արուեստագիտական բարձրութիւնը պահել։ Ինձ նկատմամբ ցոյց տուած արհամարհանքը անկեղծ չէ, քանի որ ո՛չ միայն պատասխանելու հարկին մէջ գտնուած է, այլ նոյն իսկ բռնազբօսիկ ձիգերու ալ պէտքը զգացեր է փրկելու համար Զիլինկիրեանի անարժէք գործը։ Մեր ցոյց տուած սխալները (որոնք մատնանշելու համար հարկ չ'կայ հեղինակաւոր արուեստագէտ մը ըլլալու) շատ յստակ են, և մարդ որքան ճարտարօրէն պարտկելուզէ, անկարելի է յաջողիլը արուեստին առջև։ Մենք ըսած էինք թէ Բ. թէնօռը պաս էն մէկ ձայն իսկ վար իջած չէ, այլ դիւրութեան համար պասի մասը էլեն տը սօլ ով տրուած է, սակայն գործադրութեան մէջ պասը մէկ օգթաւ վար կ'երգուի արդէն։»

Որքան բառ, այնքան սխալ։ Եւ ցաւալին այն է որ գիտակցութեամբ կ'ընէ։ Մենք ամէն ինչ պատրաստ ենք կորանցնելու՝ եթէ Սինանեան էֆ. յաջողի ո՛չ թէ ամբողջ խումբ մը՝ նոյն իսկ մէկ պաս երգող մը ցուցնել իր խումբէն, որ կարենայ մէկ օգթաւ վար երգել, իր բացատրութեան համաձայն։ Արդէն պասի էքաուիտլն ալ մէկ օգտաւ է, որով պաս երգողմը տիաբազօնեն (լա) երկու օգթաւ վար պիտի իջնէ, ինչ որ անկարելի է արդի պայմաններուն մէջ։

Ո՛չ Սինանե՛ան էֆ., սխալը միշտ սխալ է և ատանկ յերիւրանքներով չի դարմանուիր։ Բ. Հսած էինք թէ՝ մրզիւռներու անկումներ և անհամաչափութիւններ կան։ Կը պատասխանէք. «մրզիւռներու պէպիսութիւնը երաժշտութեան մէջ ընդունուած է։» Բայց մեր առարկութիւնը մրզիւռներու պէպիսութեան վրայ չ'էր։ Մենք ըսած էինք թէ երգ և մրզիւռ զիրար չ'են գրկած։ Ուր որ երգին ընթացքը 4/4 կը պահանջէ՝ 3/4 ով գրուած է և փոխադարձաբար։ Ասով Սինանեան էֆ. հակասութեան մէջ կ'իյնայ։ Զիլինկիրեան խումբը որ էլեն տը Ֆան երգելու անկարող ցոյց կը տրուի և դիւրութեան համար էլեն տը սօլի կը դիմուի, (ինչպէս ըսած է Սինանեան էֆ.) ինչպէս պիտի կրնայ ուրեմն մէկ քանի բառի մէջ տասնէ աւելի այլազան մրզիւռներ հաչուել։ Եթէ Կուճօ և Լեօնֆավալ ով մեզ հրապուրել կ'ուզեն, անոնց գործերը ո՛ր, Զիլինկիրեանինը ո՛ր։

Գ. «Ողորմեա մեզ»ի համար տուած բացատրութիւնդդ ալ քաշքշուկ է։ —Ինչ հարկ կար վերջաւորող մէկ նօթի մը վրայ մօտիւլասիօն ընել և բէ մաժօր անցնիլ, երբ բնագրին Ա. ձայնին մէջ so-տիզը բնաւ գոյութիւն չունի արդէն։

Դ. «Բեզ տեսանդ յանձն եղիցուք»ի մասին Սինանեան էֆ. իսկ կը հաստատէ մեր կարծիքը, քանի որ կ'ընդունի թէ երաժշտական երկու յաջորդական նօթեր միենոյն ժամանակ երգուելով ականջի գէշ կը հնչեն. բայց իրարմէ հեռացուելով կրնան գործածուիլ։ Բայց մենք յաջորդական երեք ձայներ տուած էինք, բէ, գա—տիզ, մի, ինչ'ու անոնց վրայէն լռութեամբ կ'անցնի Սինանեան էֆ.։ Երբ յաջորդական երկու ձայներն անգամ ականջի գէշ կը հնչեն և հաղուադէպ կերպով կը գործածուին, հապա ո՛ր կը մնայ երեք ձայնը։ Արդարացում է այս ձեր կողմէ թէ դատապարտութիւն Զիլինկիրեան գործին։

Միեւնոյն սխալը կրկնուած է «արդ պաշտօնեայք»ի մէջ։

Գալով «Հայր մեր»ին 20 մզիւռի ամբողջ տեւողութեան մէջ 40 սօլի և 30 բէի և սասնցմէ դուրս ոչ մէկ նօթի գոյութիւնը զոր մենք տափակ գտած էինք, եթէ կը գնահատուի Սինանեան էֆ.է, բարեւնչ մը ալ մեր կողմէն։ Միայն թէ ո՛ր կը մնայ «Հայր մեր»ին վեհ և հոգեցունց տպաւորութիւնը՝ երբ մանկապարէզի տափակ ու միօրինակ եղանակի մը նմանութիւնը կ'առնէ։ Սինանեան էֆ. եթէ եկմալեանի «Հայր մեր»ը ուսումնասիրէ՝ այն ատեն խորապէս պիտի համոզուի թէ արուեստագէտի մը գրչին տակ մեր եկեղց. երգերն ինչ հոգի կ'ստանան և թէ անձեռնհասներու ձեռքին տակ իրենց հոգին ու գեղեցկութիւնը վրայ կուտան,

Տղայական է երբ Սինանեան էֆ. կը պահանջէ ժողովրդեան համար դրուած յօդուած մը մասնագիտական բառերով խճողել։ Եթէ այդ է գիտութիւն ծանելու միջոցը՝ շատ դիւրին է ու և է երաժշտական բառագրքոյկ մը յօդուածի մը մէջ թափել։

ՄԻՀՐԱՆ Զ. ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Երիտասարդնե՛ր և օրիո՛րդներ, կարդացէ՛ք Մեղրալուսնի Ուղեւորութիւնը, որպէս զի անակնկալի չդաք ձեր ամուսնութեան շրջանին մէջ։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շուրաի տէվլէթի Թանզիմաթ տարէսի պաշ մուավինի սաաւէթու Քէմալէտտին պէյ էֆէնտի հազրեթլէրինէ թէրքիէն բիւթպէի Ուլէա սընրքը էվվէլի վէ մուավինլէրինէն իզզէթու Պէհաէտտին պէյէ թէրքիէն բիւթպէի Սանիէ սընրքը միւթէմայիզի վէ պիրինճի սընրքի մուլազիմլէրինէն իզզէթու Օսման պէյէ թէրքիէն բիւթպէի Սանիէ սընրքը սանխսի թէվճիհ պույրուլմուշ տը։

ՆԸՇԱՆ

Իքինճի Օրտուի Հիւմայուն սէր միյմարը Աւեսիս էֆ.յէ տէօրտունճիւ բիւթպէտէն Օսմանի նըշանը ալիսի ինսան պույրուլմուշ տը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլայի երկրորդ ասիման տրուեցաւ Պիթիսի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Բէմզի էֆ.ի և արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականներուն սենեակին օգնականներէն Պէտրի պէյի, որ առժամաբար կ'անդամակցի նոյն նահանգին Կրթական Խորհուրդին։ Սանիէի ատիճան՝ նոյն նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանի հուգուզի ճիւղին նախագահ Օսման Թէվֆիտ ու պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Վէֆիգ էֆ.ներու և տէֆթէրտարի փոխանորդ ու Էվգաֆի հաչուական Ճէվատէթ էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Բէօքիր Լոյտ լրագիրը, կ'ըսէ Սապահ Թուրքիոյ և Յունաստանի մասին հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ, կը յայտարարէ թէ այժմ բարեկամական յարաբերութիւններ կը տիրեն երկու երկիրներուն միջեւ,

ՄԻՍԻՐ ԽՆԻՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է, միսի դիներու բարձրացման առաջքը առնելու նպատակով ի մէջ այլոց որոշուած էր որ նահանգներէն զրկուելիք ոչխարները երբ ճամբան պետական անտառներու մօտէն անցնին անոնցմէ արօտի տուրք չառնուի։ Այս անգամ իմացուելով որ զանազան տեղեր դարձեալ կը գանձուի նոյն տուրքը, ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ հարկ չկայ տուրք առնել ճամբան երկու օր պետական անտառներու շրջակայքը առժամաբար արածուող ոչխարներէն։ Այլ, պէտք է գանձել միայն այն ատեն երբ ոչխարները երկար ատեն արածուին պետական անտառներու մօտերը։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Մարչալ այս ուրբաթ օր Պոլիս կը դառնայ Գերմանիայէ իր ընտանիքին հետ։

ՇՈՒԻՏՅԻ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պոլսոյ չուլտական դեսպան Պ. Բանէլ իր հրաժականը տուաւ ընտանեկան պատճառներով։ Մօտերս պիտի մեկնի Պոլսէն։

ԲԱՐԱ-ՔԷՉԻԼԻ ԱՇԻՐԷԹԸ.—Էսկի-Շէհիրէն կը գրեն թէ Բարա-Քէչիլի վաղեմի աշիրէթին մարդիկը, անցեալ ուրբաթ օր քաղաք եկան իրենց արդի ցեղապետին՝ Հաճի Պէքիր Սըտրք պէյի հետ։ Բարա-Քէչիլի աշիրէթին պետը եղած է Սուլթան Օսմանի հայրը Էրթողրուլ Կազի։ Աշիրէթին մարդիկը աղօթեցին Բարա-Հիսարի պատմական մզկիթին մէջ և բարեմաղթութիւններ ընդունեցին։ Սուլթանին համար։ Ասանդական սովորութեան համաձայն, աշիրէթին անդամները Սէօյիւտ ուխտի կ'երթան Էրթողրուլ Կազիի գերեզմանին։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը հրաւիրեց օսմ. կառավարութիւնը՝ մասնակցիլ Միլանի մէջ գումարուելիք աւուրական ուսուցման միջազգային համաժողովին։

ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ատեանին նախագահ Բասիխ պէյ, իր անձը դարմանելու համար Բարլսպարի ջերմուկները ուղեւորած ըլլալով, անոր բացակայութեանը միջոցին նախագահի պաշտօնը փոխանորդաբար կը վարէ նոյն ատեանին երկրորդ ճիւղին դերնախագահ Համտի պէյ,

ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր որ հիմա արձակուրդով Լոնտոն կը գտնուի, տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյի հետ։

ՀՈՆԻ. ՊԱՐՏԷԻ վարչական Խորհուրդին նախագահը հրամայեր Պէրժէ որ Ֆրանսա գացած էր՝ երէկ Պոլիս վերադարձաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԴՈՆԻԱՅԻ ՀԱՆՔԵՐԸ.— Դոնիայէն կը գրեն թէ քաղաքին մէջ վերջերս արծաթի, պղինձի, կապարի, զինկի, քրոմի և մանաւանդ լինիթի հանքի նմայներ կը պտտցնէին։ Հանքեր գտնելու համար խուզարկութիւններ կատարուեցան և երեւան հանուեցաւ լինիթի երակ մը բայց անկատար։ Լատիք գիւղին մէջ այս օրերս գտնուեր են պղինձի հանքի քանի մը երակներ։ Քաղաքէն 36 քիլոմէթր հեռուն Սիժմա գիւղին մէջ մնդիկի մեծ երակ մը կայ, որ կ'երեւի թէ հին ատեն չահագործուած է Յոյներէն։ Այս հանքը 1899ին երեւան հանուեցաւ, որ այժմ կը չահագործուի Պոլսոյ Վիթալ տուներէն, Անատոլուի երկաթուղիէն և ուրիշներէ։ Քանի մը ամիս է որ աշխատութեանց ձեռնարկուած է, բայց արդիւնքը զոհացուցիչ կը թուի, Նոյն Սիժմա գիւղին մէջ կայ նաև զէնկի շատ հարուստ հանք մը, որ չչահագործուիր։ Քաղաքէն 48 քիլոմէթր հեռու Օքճուլար գիւղին մէջ, երկաթուղիին մօտ կայ քրոմի հանք մը։ 12 քիլոմէթր հեռու. Թուիլուք գիւղին մէջ ալ կայ գաճի քարահանք մը։ Այս բոլոր հանքերը չահագործելու համար բազմաթիւ դիմումներ կ'ըլլան կառավարութեան։

ՄԱՐԳԱՐԻՏԻ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Պեսական Խորհուրդը կ'ուսումնասիրէ Պարէյն և Ճէզիրէթ-իպն-Արապ կղզիներուն մէջ (Պարսից ծոց) գտնուած մարգարիտներուն տուրքին գանձման եղանակը։ Կը խորհի նաեւ այդ կողմերը քանի մը նաւ դնել, մաքսանենգութեանց արգիլման համար։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐի Անգլիական եկեղեցիին եպիսկոպոս Հ. Քոլլէնս, որ Պոլիս կը գտնուէր քանի մը օրէ ի վեր, Լոնտոն մեկնեցաւ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ կը ծանուցանէ թէ ուղեւորներու փոխադրութեան յատուկ ծովային և ցամաքային միջոցները՝ այսինքն կառքերը, նաւակները, երկաթուղիի, թիւնէլի ու թրամուէյի վագոնները և Մաքսուէյի, Շիրքէթի Խայրիէի ու Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը, որոնց համար գիտականապէս հաստատուած է թէ հիւանդութեանց ճարակման կը նպաստեն, տարւոյն ամէն եղանակներուն մէջ երկու շաբաթը մէկ անգամ պիտի հականեխուին պատկանեալ պաշտօնեաներուն կողմէ։

ՎԵՆԵՐԱԽՏԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ Տրապիզոնի նահանգին մէջ վեներախտը շատ ճարակած է, որպէս զի նահանգին հիւանդանոցին մէջ վեներախտի անկողիններուն թիւը հարիւրի բարձրացնել։ Սամսոնի հիւանդանոցին մէջ 40-50 անկողիններոց ճիւղ մը աւելցնել, բժիշկներու թիւը աւելցնել, նոյն ախտին ճարակումը արգիլելու նպատակով ամուսնութեանց մասին քննութիւն կատարել, ինչպէս կ'ըլլայ Դարդանէլի նահանգին մէջ, և այդ տեղերէն վերադարձողները բժշկական քննութեան ենթարկել։ Այս առթիւ հարցուեցաւ Տրապիզոնի կուսակալութեան թէ հիւանդանոցներու այդ յաւելումներուն համար ո՛րքան ծախք պիտի կ'ըլլայ։

ՍԱՆԱԱՑԻ (եէմէն) կեդրոնական երկրորդ դոմիսէր կարգուեցաւ Բեռայի բանտին նախորդ Տնօրէն Իպրահիմ Ճաւատ պէյ։

ՊԱՆԵՐԱՆԵՐԸ. — Օսմ. Պանքան, Բրէտի Լիոնէն և միւս պանքաները գոց պիտի ըլլան Սեպտ. 16)29 Շբ. օր։

ԼՈՆՏՈՆԱԲՆԱԿ վաճառական տիար Դէյորդ Մ. Էքսէրճեան երէկ արեւելեան ճեպընթացով Պոլիս ժամանեց։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՀԱԿԱՆՈՅԻ ՄԷՋ ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Օտէսայէն եկող իալամ ուխտաւորներէն մէկուն կինը, առջի օր, երբ չոգենաւէն դուրս պիտի ելլէր, ծննդաբերութեան ցաւերը սկսաւ զգալ։ Կինը անմիջապէս փոխադրուեցաւ Պոլսոյ մաքսատան ոստիկանական պահականոցը ուր կանչուեցաւ թաղապետական մանկաբարձ Տոքթ. Պիւրհանէտտին պէյ և կինը յաջողապէս ծնաւ իր մանկիկը։ Տղաներքէն եաք կինը և նորածինը փոխադրուեցան Հասէքիի Հանանց հիւանդանոցը։

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ ԲԱԼՈՂ ՄԸ.—Ֆրանսացի նշանաւոր քալող Մ. Պրիւնէ որ արդէն աշխարհի շրջանը կատարած է հետիոտն։ 9 տարուան մէջ, այժմ Բարիզէն Երուսաղէմ ուղեւորութեան մը ձեռնարկած է։ Անցեալ մայիս 13ին մեկնեցաւ Բարիզէն, և արդէն անցած է Զուիցերիայէ, Իտալիայէ, Աւստրիա-հունգարիայէ և Սերպիայէ, ու այժմ հասած է Սոֆիա։ Այս հաստատակամ քալողը 72 տարու ծերունի մըն է, Զուարվերու հին զինուոր մը։ Հակառակ իր առաջացած տարիքին, արտաքին երեւոյթով յաղթանդամ է և իր արշաւները ցոյց կուտան թէ ներքինը արտաքինին հետ ներդաշնակ է։

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ անցած շաբթու Բէրլէբէի Նօվէսլան գիւղին մէջ և այրեցան 25 տուն և արմտիքի քանի մը մթերանոցներ։

*** Գրած էինք թէ Կոսքայի հրդեհին ատեն ժամագործ Բէֆահի էֆ.ի տունէն կորսուած են 300 ոսկի արժէքով գոհարեղէններ։ Այս գոհարեղէնները պարունակող արկղը ձեռք անցուցած էր մարդ մը, որ առած կը տանէր զայն, երբ մասնաճառ Սիւլէյման էֆ.ն նշմարեց և հարցուց մարդուն թէ ո՞ւր կը տանէր արկղիկը։ Մարդը կմկմալով գետին ձգեց արկղիկը և փախաւ։ Իսկ մասնաճառը առնելով պահեց զայն և հետեւեալ օրը զայն վերադարձուց իր տիրոջը՝ ժամագործ Բէֆահի էֆ.ի։

ՈՃԻՐ.— Շրջանն ձմերուկավաճառ Մէհմէտ։ Նախընթաց օր, Ուն-Գարանի կողմը կռիւի բռնուեցաւ ձիավարիկ Ահմէտ անուն պատանիին հետ, որ ասնոր կողոպը չրջած էր։ Մէհմէտ յանկարծ քաշեց դանակը և մխեց տղուն փորը։ և մահացու կերպով վիրաւորեց զայն։

ԽՐՈՒՄ.—Հաճի Տավուդ ընկերութեան Մարիա չոգենաւը Քիոսի առջեւ խրեցաւ։ Անցեալներն ալ Նիքօղաուս չոգենաւը խրած էր «Սապահ» այս առթիւ կ'ըսէ թէ մէկ քանի ամսուան մէջ այս ընկերութեան չոգենաւերը շատ մը արկածներու ենթարկուած են։ Ասիկա արդիւնքն է իր նաւապետներուն եւ պաշտօնեաներուն համբակութեան և անվարժութեան, որով անվստահելի կը դառնան նոյն չոգենաւերը։

ԱՐԿԱԾ.—Լանկա, Սէքէթէի ճատէսի բնակող վառարանագործ Իրոքրաթի 2 տարու զաւակը տան սանդուխներէն վար գլորուելով գլխէն սոսկալի կերպով վիրաւորուեցաւ։ Իսկոյն դիմեցին Ամիլեան դեղարանը ուր տոքթ. Փէչտիմալճեան էֆ. կը կարէ վերքը և այսպէսով վտանգին առաջքը կ'առնուի։

Իսկ դուք որ ամուսնանալու միտք չունիք և կամ հեռի էք ամուսնանալէ, դո՛ւք ալ կարդացէք՝ որ արժանանաք կատարելու

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԳԾԱՄԱՐՁԱՐԱՆ

Զեռաբուեստը մեծապէս կը սատարէ ազգ մտային զարգացման և այսօր ամէն առանձնակարգ վարժարաններու մէջ ընդունուած է ձեռքը ու միտքը հաւասարապէս զարգացնելու սկզբունքը։ Դպրոցական ազգ ապագայ զարգացումը նկատողութեան առնելով, պատրաստուած է նաև ԳԾԱՄԱՐՁԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ՝ որ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ է ամէն հասակի տղոց ձեռքը գծագրութիւն ու գեղագրութիւն վարժեցնելու։ Գծամարզարանը շատ բնական օրէնքի մը կը հետեւի, նախ՝ կէտ գծել կը սովրեցնէ տղուն, ետքը կէտերէն համաչափ գիծեր նկարել կուտայ անոր ու այսպէս տղուն զարգացումին հետ կը զարգացնէ նաև անոր ձեռքին ալ վարժութիւնը, պատկերներ, նկարներ և ամէն կարգի նկարներ գծելու ընդունակութիւնը տալով անոր։

Գծամարզարաններով վարժուած տղու մը ձեռաբուեստի յաջողութիւնը ապահովուած է, որ կեանքի ո՛ր ասպարէզն ալ ընտրէ յաջողութեան գրաւականը ունի իր ձեռքը, թէ՛ իբրեւ արհեստաւոր և թէ իբրեւ գեղարուեստագէտ։

Գծամարզարանները 9 տեսակներէ կը բաղկանան և իւրաքանչիւր տեսակ 20 փարայի կը ծախուի։

Մեծաքանակ գնողներու 100ին 25 զեղչ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԱՆՃԷՐ, 24 Սեպտ.— Գերմանական դեսպան Պ. Ռոզէն, պատուիրակներու և գերման սպաներու հետ, ճամբայ ելաւ դէպի Ֆաս։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պէրլիներ Թակէպլաթ կ'ըսէ թէ գերման կառավարութիւնը օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ, որպէս զի գաղթային զինուորները, որոնք մինչև հիմա նախարարապետին և գաղթային պաշտօնարանին պետին տեսչութեանը տակ կը գտնուին մասնաւոր և անջատ պաշտօնարանի մը իրաւասութեանը ենթարկուին։

ՖՐԱՆՔՖՈՐԴ.— Ֆրանֆֆուրդեր Զայթունկի կը հեռագրուի թէ Թիէնճինէ թէ տեղւոյն ֆրանսական զօրքերու հրամանատարը իր կառավարութենէն հրաման ստացաւ ջնջել պահապան զօրքերու թիւը իջեցնելու համար ձեռք առնուած միջոցները։

ՄԱՏԲԻՏ.— Նախարարաց խորհուրդին նիստին մէջ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը կարդաց յիշատակագիր մը Սեւդայի և Մելիլայի մէջ կատարուելիք աշխատութեանց, նաւահանգիստներու, վաճառատուններու, և ածխային կայաններու հաստատման և ջուրերու բաշխման համար կատարելի աշխատութեանց մասին։

ԲԱՐԻԶ.— Սեպտ. 30ին, կիրակի օր Մեսանի մէջ պիտի կատարուի բացումը Էմիլ Զոլայի կիսարձանին, գործ Մ. Ժոզէ տը Շարմուայի։

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

ԱՄԷՆ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԿԱՆ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳԻՐՔԸ

Ամերիկացի նշանաւոր Բժշկուհի Տիկ. Աշէնի այս գիրքը իր տեսակին մէջ անմրցելի է, որ Օ. Արզուման հրատարակութեանց շարքին առաջինն է, անգլերէնէ Հայերէնի թարգմանած է Մ. Շամանճեան։

Սագաեան մաքուր տպագրութեամբ այս գիրքը կը ծախուի Պոլսոյ բոլոր հայ գրավաճառներուն՝ ինչպէս նաև Բերա՝ Վայս, Օթթօ Քայլ և Լիպոռէի Մօտէռն գրավաճառանոցները

ԳԻՆ 7 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղին է Սագաեան Տպարան, Կալաբա, Գուրճուլը խան թիւ 7

Այն աղջիկը որ չի փութար այս գիրքը կարդալ մեծ առիթ մը կորսընցուցած կ'ըլլայ իր անձը ենթարկելով իր սեռին և տարիքին յատուկ շատ մը վտանգներու։

ՈՒՐԵՄՆ

Թո՛ղ ամէն հայր կամ մայր փութայ իր աղջկան համար հատ մը առնել այս գիրքէն, եթէ իր ծնողական ամէնէն մեծ պարտականութեան մէջ չուզեր թերանալ։ 1—10

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ

ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ.

Հայրե՛ր ու մայրե՛ր, կարդացէ՛ք Մեղրալուսնի Ուղեւորութիւնը, որպէս զի անդրադառնաք ձեր մեղրալուսնի անցած օրերուն, ու աւելի սիրով վերաբերուիք իրարու։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանի 45 օրուան հաչուեւարդարութիւնը առջի օր կատարուելով, գոնսոլիտին 102 ղրշ. 15 փարա գին՝ հազար հատին համար 200 ղշ. բէբոռ, երկաթուղիին 143.50 ֆրանք գին մէկ հատին համար 0,32½ տէբոռ, Բէժիին 19 ոսկի գին, 10 հատին համար 40 ղրուշ բէբոռ որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԳՈՆՍՈԼԻՏԷ	
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.	102.24
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	102.11
Երէկուան էն բարձր գինը »	102.30
» էն վար գինը »	102.09
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ ֆր.	143.75
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	143.75
Երէկուան էն բարձր գինը »	144.37½
» էն վար գինը »	143.62½
Շիրքէթը Խայրիէ Օ. Ո.	40.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ Օ.Ո.	5.22½
Միտիլլի Պանքա	6.—
Սելանիկի « ֆր.	173.

ԸՆՏՍՏԵՂԵԱՆ ՀՈԼՈՒԹԵՐ

ՏՈՒՆԷՆ ՆԵՐՍ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

Բոլորշի սեղանի մը շուրջ, ուր խառնի խուռն կաթի դաւաթներ շարուած են, եօթը-ութը տարեկան երկու մանկիկներ լեցուն բերաններով բաներ մը կը շաղակրատեն՝ նոր ծանօթութիւններ ստացողի աղայական անուշ անուշ արտայայտութեամբ մը։

Ինչ կ'ըսեն։

Քիչ մը առաջ ծնողքնոն միջև տեղի ունեցած զժուութեան միջոցին փոխանակուած խօսքերու անչնորհք մասերէն վերաքաղ մը կ'ընեն, վաղը գուցէ իրենք ալ վարպետի մը ձեւով պանոնք կիրարկելու համար։

Բազմոցին անկիւնը՝ իրենց մեծ քոյրը հայելիի մը առջեւ ծալուած՝ ժամէ մը ի վեր չափագիտական խնդիրներով քրտինք կը թափէ մաղերուն և նայուածքին արիթմիքի ձեւ մը տալու համար. ա՛նկապ ինքնագրաւուած է որ եղբայրներուն ըսածը չի լսեր, ոչ ալ անոնց ներկայութիւնը կը զգայ։

Պարզամիտ հայու աղջկան թիւի մէն էր տանը ուժին մօտ, միջահասակ և գիրուկ։

Մայրենին դուրսը խոհանոցը իր գործերով զբաղած է և երբեմն դուռը կը վ-ղէ փողոցին ծայրէն բանջարավաճառ մը կանչելու համար, կը պոռայ, փողոցն ի վեր կը պոռայ, մինչև որ անցորդներուն հիացման մէջ ձայնը կը մարի!!։

Հիմա հաշիւի ժամն է, գնումը ընելէն վերջ, տուած քառորդին մնացորդը ձեռքին մէջ կը դարձնէ, մինչեւ որ աղջիկը դուրս վազելով մատիներով ընդ փոյթ հաշիւը ընելէն գոհունակ՝ խեղճ վաճառորդին կը պնդէ թէ պակաս ստակ տուած է, թէ զիրենք ապուշ կարծած է, մինչեւ որ ախբարիկներուն տնտեսը վրայ կը հասնի և իր մտներն ալ գործին խառնելով հաշիւին մէջ պաված ըլլալը գրող-կարդացող օրիորդին փութկօրէն կը զգացնէ։

Եւ ահա դուռը չգոցուած դուռը կը զարնուի, քովը ի վար կախուած գոգնոցով կին մը՝ իրենց սիրելի դըրացուհին ներս կը մտնէ. ա՛ւ ինչ չինչ խօսակցութիւններ տեղի կ'ունենան, ինչ բարոյական դասեր, երկու տանտիկիններ իրենց ամուսնոյն բարոյականէն կը սկսին ամենամերկ ֆիզիքականով վերջացնելու համար և մեծ աղջիկը կ'ունկնդրէ, ինք ալ իր վիշտերը, յուսախաբութիւնները ունի, պահ մը դրացուհին ականջին բաներ մը կը փսփսայ կեղծ կարմիր մը այտերուն վրայ, որուն՝ անգաղանապահ կինը բարձրաձայն,

—Հո՛գդ տա դիմացի Երուանդը նայէ որ գլխէ հանես, ա՛ն սրիկային չի նմանիր որ նշանը կէս ճամբէն ետ ընէ, ի՛նչ ընենք ստակ չունինք կը պատասխանէ։

Եւ չսպէ ձեւացնող աղջկան մօր երեսին վրայ գոհունակութեան ժպիտ մը կը տարածուի...։

* * *

Առաւօտուան վէճը տիկինին ամուսնոյն վրայ դէշ ազդեցութիւն ըրած ըլլալով գիշերը ժամանակէն ուշ տաք գլուխ կը վերադառնայ՝ պաված խնդիրը հակառակ իր ծաղրելի ոչնութեան շարունակելու մտադիր։

Կրնայ մտածուիլ թէ գիշերուան քանի մը ժամերը անհամ զրաւութիւններով, խծծանքով, անհամաձայնութիւններով անցընող ընտանիքի մը վիճակը ինչ կ'ըլլայ եթէ հոն գինովութիւնն ալ կը բարդուի. լեզուապայքար, հայհոյանք, ծեծ, կռիւ, հոգ չէ, հետեւեալ օրը զաւակնին դպրոցը բարոյագիտութեան դաս պիտի առնէ, ծնողական յարգանք, սէր պիտի գոչէ ճաղատ գլուխ դասատուն։

Ոմանք կ'աւարկեն թէ հայր մը զաւակացը դասապարապութեան դրդիչն մէջ մեծ բաժին չի կրնար ունենալ, թէ այս մասաղ հոգիներուն վրայ հրապկելու համար ժամանակը ո՞ւրկէ գտնայ, թէ իրեն կատարելիք պարտականութիւններու, ճաթելիք օրապահիկին հոգը կը պակսի են։ Բայց չե՞ն ուզեր արդեօք մոռաբերել թէ հօր մը բարի օրինակը, համոզիչ, կրթիչ մէկ քանի խօսքը ինչ մեծ դեր կրնան խաղալ ապագայ ճակատագրերու վրայ, թող թէ գլխաւոր պատասխանատուութիւնը մօր վրայէն բառնալու չափ հզօր չեմ քանի որ կինը մասամբ տան կը վերաբերի ամբողջութեամբ և այր մարդը չուկային։

Այսօրուան հայրը մանաւանդ ի՞նչ վեհ և ազդեցիկ գործունէութեան մը տիրացած է կրթական տեսակէտով, ո՞ւր է երբեմնի հօր խոհակալութիւնը, ան այլևս չի զարներ, չի հայհոյեր, չի յանդիմաններ, իր զաւակացը պաշտպանն է ոչ թէ տէրը։ Հնաբոյր, կոշտ և տմարդի դրութիւններ այժմ մեզմ և ազդեցիկին առջեւ տեղի տուին, այնպէս որ նորահաս սերունդը երջանիկ ընելու համար ամէն կողմ միաք և ստակ կը վատնուի։

Եւ արդէն ո՞րն է բանաւորը.

Եթէ իւրաքանչիւր ոք իր զաւակը գիտակցօրէն սիրէ, անոր բարիքը մըտածէ, միթէ մեծամեծ դժուարութիւններ դասապարակութեան գործին մէջէն կերպով մը լուծուած չեն՞ սեպուիր։ Հայրեր, ահա այդ սէրը, այդ օգտակար ըլլալու տենչը ձենէ կ'սպասուի որպէս զի լաւ կազմակերպուած բոյներու մէջ մանկութիւնը իր թռիչքը առնէ, իր առաջին և գլխաւոր կրթիչը ձեզ ունենալով գլխուն վրայ։

Եթէ մօր մը ձայնը կը սփոփէ, եթէ իր մեղմայոյշ նայուածքը տղուն մէջ կրնայ թափանցել, հօր մըն ալ առնական ձայնը, անպատառ նայուածքը, խիզախ ձեւերը, աւելի լաւ գիտեն դըժուարին պարագաներու մէջ իրեն հոգեհատորները յարգանքի և հնազանդութեան մղել, մօրը բաղկաց՝ գուրգուրանաց այդ օրօրանին մէջ՝ տղուն ընդարմացումը արգիլելով։

Ի՞նչ հասատա պիտի ըլլար ընտանեկան երջանկութիւնը երբ այրեր չուկայէ դարձին գլխնատուն դիմելու տեղ լրագրավաճառին հանդիպելով Մաճզումե մը պահանջէին եւ անձամ խօսակցութեանց տեղ իրենցները շուրջերնին բոլորելով գործերուն, հրապարակի, զանազաններու հետ ունեցած յարաբերութիւններուն վրայ խօսէին զարգացնելով տունը փակուած կինը և զաւակները միանգամայն։

Իսկ մենք կենենք, այս անգիտակից ընթացքնիս պարապ տեղը կը յոգնինք, վաղը զաւակնիս երեսնիս մուր կը քսէ կամ կ'անիծէ, և չատ իրաւամբ. չուրջերնիս քանինե՞ր անպատուութեան, թշուառութեան դաւարիչ թեւերուն մէջ կը հեծեն մեր մոլքերը, զանցառութիւնները քաւելով որոնց երեսին խնդալով իրենց յոռի քայլերուն մէջ գիրենք քաջալերելինք, սիրելիս գուլելով անդունդին եզրը առաջնորդեցինք։

Համոզուինք ա՛լ թէ այսօրուան մարդը մեր արուեստին կնիքը պիտի կրէ, թէ մէկ բառերնիս, շարժուձիս ճակատագիրներ որոշելու սահմանուած է ու պիտի տեսնենք թէ անդգալաբար մեր տկարութիւններն ալ պիտի ուզենք, քանի որ միշտ նկատի պիտի առնենք վայելը խօսիլ և գործել վախնալով թէ մի գուցէ մոլութիւն մը ջատագովենք, անպատշաճ գործ մը դրդուատենք։

Դպրոցներուն վասմը ընտանիքն է։

Հասուկ աղջիկներու տէր հայրեր մասնաւորապէս տունէն ներս օրինակելի կեանք մը ունենալու են, որովհետեւ նորափթիթ կոյսեր իրենց հօր և եղբօր վրայէն տարբեր սեռին նկարագիրը կը սերտեն, կ'ուսումնասիրեն ոչ թէ մը իրենց ամուսին մը ընտրել ստիպուած են իրենց սէրը, էութիւնը անոր նուիրելով, որուն հետ կեանքի այլազան պատահարներուն ձեռք ձեռքի պիտի կուրծքտան, որուն հետ զաւակներուն հոգին, միտքը կերտելու դժուարին գործին պիտի ձեռնարկեն։

Եւ եթէ ծնողքը թերացաւ իրեն բարոյական լուրջ դատարակութիւն տալ, կնոջական պարտականութեանց ճշդիւ գործադրումը իրմէ ինչպէս սպասել։ Ինչո՞ւ Հայ աղջիկը կարիքը թէ զինքը գեղեցիկ, տնարար, պարկեշտ դարձնողը և նոյնիսկ ամուսնացնելու կարող միակ բանը ստակը եղած ըլլար։

Ա՜հ ինչ անմարդավայել համոզում,
Ստակ չունիմ դիս ո՞վ կ'առնէ...

Ո՛չ, ո՛չ, երեւոյթները թո՛ղ մեր աչքին փոշի չփչեն։ Քա՛ւիչ քանի՞ ունեւոր աղջիկներ տունը մնալով իրենց հասակակից միջակարգաւոր դրացուհիներու պակասները դիտել ստիպուած են՝ լոկ աղջկան մը վրայ փնտռուած բարեմասնութիւններէն, զարդացումէն զուրկ ըլլալնուն պատճառաւ։ Եթէ ամենաղքատ օրուան ուզոյն համաձայն ինքզինքը կարողութեանը ներածին չափ իր կոչումին պատրաստէ, ամէնէն փնտռուած ու սիրուածը պիտի ըլլայ իր շրջանակին մէջ։ Ստակնիս ուրիշին ձեռքը լեցնելու տեղ, զաւակնիս ներկայանալի ինքնավստահ վիճակի մը մէջ դնենք և ո՛չ թէ զանոնք ստակ ունիս չունիսի վերահասու ընելով վհատիք և վհատեցնենք, ձեռքունիս խել մը աւերներու դուռ բանալով։ Հաղար ամօթ մեզի որ նորածիններն օրօրոցին վրայ իսկ մանչ է թէ աղջիկ է ի հարցումը իրարու կ'ուղղենք կարծես լալու կամ խնդալու պատրաստ։

Մանչ թէ աղջիկ, ի՞նչ փոյթ։

Երկուքէն ալ պահանջուածը միայն Սիրs և ՊաՏիւ է։ Աղջկան մը տէր ծերուկ որբեւայրի մը առանց գրկումի ապրիլ և մեծաորուիլը, իսկ մանչերու տէր մօր մը անարգուած, խղճալի վիճակի մը մէջ ցաւի օրեր քաշելը չի՞ տեսնուիր միթէ։

Արդէն զարգացած, կեանքը ուսումնասիրած երիտասարդներ ստակը միշտ կ'արհամարեն, չատոնց համոզուած ըլլալով թէ կեղծ ապրանքներն են որ ֆանթէզի պանՏաժներով կը քշուին ընդհանրապէս։

ԻՍԿՈՒՀԻ Կ. ԷՆԳՍԷՐՃԵԱՆ

ՇՈՒԿԱՅԻ ԿԵԱՆՔԻՆ

Շուկայի խուժանին մէջ աչքառու և միանգամայն մասնանչական դասակարգ մը ունինք, որ իր ծայրայեղ կեղծաւորութեամբ ճշմարիտ առաքինի մը համբաւը կը վայելէ ու կեղծ ու պարոր շարժուձեւերով համայնքին համարումին ու համբաւին կ'արժանայ. մինչդեռ կան ուրիշներ որոնք ուղղամտութեան ու բարեկրթութեան իսկապէս տիպար մը ներկայանալով հանդերձ նախորդներուն փառքէն կը զրկուին։

Հասարակութեան խորհելու, դատելու, տրամաբանելու միակողմանի տեսութիւնը՝ պատճառ եղած է որ խարդախներ ճշմարիտ պարկեշտներու փառքը վայելեն։ Ժողովուրդին գնահատելու այս յոռի և սխալ դրութիւնը, շատ անգամ ճշմարիտ ուղղամիտները կը վհատեցնէ։ Վաճառական թէ արհեստաւոր իրենց ինքնատիպ խարելու կերպերն ունին, զորս ճշդել ու երեւան հանելը երկար փորձութեան կը կարօտի. այս կարգի խաբեաներու անպատիժ մնալը քաջալերութիւն մը եղած է որ աւելի զարգանան ու յառաջանան այդ ճիւղին մէջ։ Հանրութեան վստահութիւնը չարչար գործածող մարդիկը հրապարակաւ յանդիմանելու և պատժուելու են, ինչպէս ասկէ առաջ արհեստապետները այս գործը ստանձնած, մասամբ կը գործադրէին։

Երբեք խաբուելու չենք սուտ ու փուտ քաղաքավարական շարժուձեւերէն, երդումներէն, քծնիծաղներէն, լաւ դիտնալու ենք թէ այդպիսի շարժուձեւեր, երդումներ, շողոքորթութիւններ, փաղաքշութիւններ անձանօթ պակաս մը, կեղծիք մը քօղարկելու կը ծառայեն։

Մարդու մը նկարագիրը իր գործին տեսակէն ու ընդարձակութենէն կախում չունի, ինչպէս նաեւ հագուստին ձեւն ու տարազը ներքին մարդը չեն կրնար կերպարանափոխել։ Հագուստը մարդու մը արժանիքը կը բարձրացնէ կ'ըսեն բայց կարճ ժամանակի մը համար միայն անչուշտ. լաւ և մաքուր հագուելը մաքրութեան ու կենցաղագիտութեան պայման մըն է, բայց հագուստը նկարագրի արտացոլումը չէ. շատեր ձեռքի գաւազանին ու գօլալը չապիկին կը խաբուին։

Մարդու մը նկարագիրը իր գործին մէջ կը պատկերանայ. լեզուն ու գործը համաչափ ընթանալու են։ Կեղծարարներ միշտ իրենց տարազովն ու շարժուձեւերովը խաբած են. խարել ու կեղծել մեծ մաքի արդիւնք է, ռամիկին ու տկարամիտին մասց հորիզոնը մինչև հոն չընդարձակուիր ու երբ ընել ալ փորձեն՝ անյաջողութիւնին անխուսափելի է։

Շուկայի կեանքը ուսումնասիրելու համար գործնականապէս հոն մտնելու է միշտ. վախնալու է անոնցմէ, որոնք պարզութեան սահմանէն անցած են և իրենց յարաբերութիւնները աւելորդաբանութիւններով հատեմաշալ գիտնալու է թէ օսլայուած շապիկով, փողկապով և գաւազանով պտրող Մուրբերը կրնան տալ՝ հարիւր չինով զերօմը աւելցնելով կամ Թուրքերէն ապրիլ 13ին մէկին գլուխ մը աւելցնելով 23 չինով ու պայմանաժամը աւելցնելով ուրիշ շատ մը կեղծիքներ ընել։

Քաղաքիս պատուաւոր ճանչցուած վաճառականներէն մէկը՝ որ ճրագը առանց մարելու Թոլսէն փախած էր ատենօք, իր պարատէրերուն անանկ ցուցնելու թէ դեռ չէ մեռնած, վերջերս իր մօտիկ մէկ բարեկամին միամտութիւնն ու պարզութիւնը չահագործած էր, երաշխաւորութեան մուրակ մը ստորագրել տալու տեղ՝ հրամանի պարտամուրհակ մը ստորագրել տալով՝ առենէ մը վերջ այս կեղծիքը երեւան կելլէ. մեր գօլալը ու անոցպատ վաճառականը դրամը կը պահանջէ. քիչ վերջ աւելի ազդեցիկ ընելու համար ուրիշիմը հրամանին կը փոխանցէ եռեւսգրելով, բայց անշուշտ սխալմամբ պայմանաժամին լրանալէն վերջի թուականաւ մը, որ ըստ օրինի այսպիսի փոխանցում մը անազդեցիկ կ'ընէ. այս վերջին սխալն ուղղելու և իր կէտ նպատակին հասնելու համար՝ Թուրքերէն թուականին 13 թուին մէկին գլուխ մը աւելցնելով 23 ըրած է։ Բայց չնորհիւ իրաւագատ կառավարութեան և վաճառականներու այցարոյթ զինուութեան՝ ճշմարտութիւնը երեւան կուգայ, որով հասարակութեան նպատակին ուղղեր։ Օ՛ն, երթանք գանձել սա չէքը։

Եւ գացին գանձել չէքը, որուն փոխարժէքը անմիջապէս հատուցուեցաւ իրենց։ Գալով սա պատուական ու յարգելի Հընգիրի Ուէլտնի չնորհակալութիւն յայտնելու խնդրին, կարիքի չէր, որովհետեւ ո՛ւր գտնուիլը յայտնի չէր։

Նոյն իրիկունն իսկ, Լիսի Ուէկ և Օվիտա Ֆոլի մեկնեցան Լուխվիլէ, առանց մէկուն բան մը ըսելու այս բարեպատեհ նամակին վրայ և հետեւեալ օրը նաւ նստան Սէնտ Լուիզ երթալու համար։

Անշուշտ եթէ մտածուի, Լիսի Ուէկի կացութիւնը սագախաղին մէջ՝ միշտ վանգալի էր, քանի որ խեղճ աղջիկը չէր կրնար մասնակցիլ խաղին, ցորչափ խաղակիցներէն մէկը չգար իր տեղը չրուներ 52րդ խորչին մէջ։ Բայց այս պարագան պիտի պատահէր, եթէ հաւատ ընծայուէր վստահելոց Օվիտա Ֆոլիի, և ամէն պարագայի մէջ Լիսի Ուէկ պիտի չդրկուէր խաղին մասնակցութենէն, բուիմը չկրնալ վճարուելուն պատճառաւ։ Հեռեւապէս երկուքն ալ գացին Միսուրի այն նահանգը, ուր խաղակիցներէն ո՛չ ոք կ'ուզէր երթալ։ Ուստի, նոյն նահանգին երկու միլիոն 700 հազար բնակիչներէն ո՛չ ոք գոհ էր որ Ուիլեամ Հիբէրպոն իբրեւ բանտ ընտրած էր իրենց բնակավայրը։

Միսուրի ամերիկեան նահանգներուն ամէնէն կարեւորներէն մէկն է, տարածութեան կողմէ 17րդը, բնակչութեան կողմէ 5րդ.ը և զինկոյի արտադրութեան կողմէ առաջինը։ Արեւելեան ու հիւսիսային կողմերէն ունի Միսիսիրին և Միսուրին, որուն ջուրերը իրար կը խառնուին այն անկիւնին մէջ ուր կը բարձրանայ Թիլըմպիա քաղաքը։ Դիւրին է երեւակայել որ այս երկու գետերը ո՛րքան կը նպաստաւորեն այն տեղի վաճառականութիւնը, որ կը բաղկանայ ցորենի և ալիւրի առաքումներէ, կանեփի արտադրութենէ և խոզի ու եղջիւրաւոր կենդանիներու բուծումէ։ Մետաղներ ալ չեն պակսիր, ո՛չ ալ կապարի և զինկոյի հանքեր։ Միսուրի նահանգը ստեղծուած Լուիզիանայի մէկ գաւառն էր, բայց 1821էն ի վեր մտած է ամերիկեան նահանգներուն մէջ։ Ո՛չ նուազ քան տասնեւմէկ քաղաքներ կան Միսուրիի մէջ, որոնք նշանակելի են իրենց առեւտրական կամ ճարտարարուեստական արժէքով։ Այս քաղաքներէն երեքը կը պարունակեն աւելի քան հարիւր հազար բնակիչ։ Անոնցմէ մէկը, Քանսաս, ինչպէս կը յիշուի, ընդունած էր այցելութիւնը Մաքս Ըէյի, երբ անիա, իր առաջին ճամբորդութեան մէջ, Միսուրիէն մինչեւ այդ քաղաքը իջաւ։ Բայց կան ուրիշ քաղաքներ ալ, ինչպէս ձէֆֆէրսըն Սիթի, որ արժանի է զբօսաշրջիկներուն ուշադրութեանը իր նկարագիր դիրքով, որ Միսուրեան հովտին վրայ կը նայի։

(Շարունակելի)

ՊՐԱՆՏԱՊՈՒՄԷՆ ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹԷՐԹՕՆԸ
ԳՐԵՑ
ԹԻՒԼ ՎԷՐՆ
94
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՕՆ ՉԻՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ.

ՄԻՍՈՒՐԻԻ ԲԱՆՏԸ

Բայց գրուած էր որ Շիքակիս պիտի չմեկնէին։ Գարաչայ մը, զոր կարելի եղած չէր նախատեսել, իրենց թոյլ տար թերեւս վերագտնել իրենց բախտաւորութիւնը և մասնակցիլ խաղին մասնակցութեան մէջ, որմէ պիտի ստիպուէին հոս կենալ եթէ բիլմը չվճարէին։

Կէս օրէն ետքը ժամը 3ին միջոցները, թաղին թղթատարան ցրուիչը պանդոկ գալով երկու բարեկամներուն տեղեակը նյա. և դուռը բացուելուն ոչէ հարցուց,

—Օր. Լիսի Ուէկը ո՞վ է։

—Ե՞ս եմ, պատասխանեց աղջիկը։

—Ցանցնաթարեալ նամակ մը ունիմ ձեր հասցէին ուղղուած։ Հաճեցէք ստորագրել ստացագիրը։

—Տուէք, պատասխանեց Օվիտա Ֆոլի, որուն սիրտը կը բաբախէր ջախջախելու ատենն։

Ձեւակերպութիւնները կատարուելէն ետքը, ցրուիչը մեկնեցաւ։

—Ի՞նչ կայ արդեօք այդ նամակին մէջ, բաւ Լիսի Ուէկ։

—Դրա՞մ կայ, Լիսի։

—Ո՞վ կրնայ ղրկած ըլլալ։

—Տեսնենք, պատասխանեց Օվիտա և պահարանին կնիքը խզելով, ծալլուած թուղթ մը հանեց անոր մէջէն։ Նամակին մէջ սա տողերը կային.

«— Ներփակեալ կը գտնէք 3000 տոլարի չէք մը Լուիվիլի պանքային վրայ, և զոր Օր. Լիսի Ուէկ անշուշտ կը բարեհաճի ընդունիլ Հընգիրի Ուէլտընի կողմէ, իր բուիմը վճարելու համար»։

Օվիտա Ֆոլի ուրախութենէն ի՛նչ ընելը չգիտցաւ։ Կ'ոստոստէր, կը խընդար, և կը կրկնէր,

—Չէ՛քը, 3000 տոլարի չէ՛քը։ Ա՜ռ այն պարոնն է որ այցելութեան եկաւ մեզ հիւանդ եղած միջոցիդ, Մր. Ուէլտընն է։

—Բայց, դիտել տուաւ Լիսի Ուէկ, չեմ գիտեր թէ կրնա՞մ և պէ՞տք է ընդունիմ։

—Կրնաս և պէտք է ընդունի՞ս մի։ Ինչ՞ գիտեր որ Մր. Ուէլտընն ահագին գումարներ գրաւ դրած է քու վրադ։ Եւ յետոյ, ինք ըսաւ այսպէս, և կ'ուզէ որ կարենաս խաղը շարունակել։ Տե՛ս, հակառակ իր պատկառելի տարիքին, եւ պիտի դարգուէի անոր հետ, եթէ ուզեր։ Օ՛ն, երթանք գանձել սա չէքը։

Եւ գացին գանձել չէքը, որուն փոխարժէքը անմիջապէս հատուցուեցաւ իրենց։ Գալով սա պատուական ու յարգելի Հընգիրի Ուէլտընի չնորհակալութիւն յայտնելու խնդրին, կարիքի չէր, որովհետեւ ո՛ւր գտնուիլը յայտնի չէր։

Նոյն իրիկունն իսկ, Լիսի Ուէկ և Օվիտա Ֆոլի մեկնեցան Լուիվիլէ, առանց մէկուն բան մը ըսելու այս բարեպատեհ նամակին վրայ և հետեւեալ օրը նաւ նստան Սէնտ Լուիզ երթալու համար։

Անշուշտ եթէ մտածուի, Լիսի Ուէկի կացութիւնը սագախաղին մէջ՝ միշտ վանգալի էր, քանի որ խեղճ աղջիկը չէր կրնար մասնակցիլ խաղին, ցորչափ խաղակիցներէն մէկը չգար իր տեղը չրուներ 52րդ խորչին մէջ։ Բայց այս պարագան պիտի պատահէր, եթէ հաւատ ընծայուէր վստահելոց Օվիտա Ֆոլիի, և ամէն պարագայի մէջ Լիսի Ուէկ պիտի չդրկուէր խաղին մասնակցութենէն, բուիմը չկրնալ վճարուելուն պատճառաւ։ Հեռեւապէս երկուքն ալ գացին Միսուրիի այն նահանգը, ուր խաղակիցներէն ո՛չ ոք կ'ուզէր երթալ։

Ուստի, նոյն նահանգին երկու միլիոն 700 հազար բնակիչներէն ո՛չ ոք գոհ էր որ Ուիլեամ Հիբէրպոն իբրեւ բանտ ընտրած էր իրենց բնակավայրը։

Միսուրի ամերիկեան նահանգներուն ամէնէն կարեւորներէն մէկն է, տարածութեան կողմէ 17րդը, բնակչութեան կողմէ 5րդ.ը և զինկոյի արտադրութեան կողմէ առաջինը։ Արեւելեան ու հիւսիսային կողմերէն ունի Միսիսիրին և Միսուրին, որուն ջուրերը իրար կը խառնուին այն անկիւնին մէջ ուր կը բարձրանայ Թիլըմպիա քաղաքը։ Դիւրին է երեւակայել որ այս երկու գետերը ո՛րքան կը նպաստաւորեն այն տեղի վաճառականութիւնը, որ կը բաղկանայ ցորենի և ալիւրի առաքումներէ, կանեփի արտադրութենէ և խոզի ու եղջիւրաւոր կենդանիներու բուծումէ։ Մետաղներ ալ չեն պակսիր, ո՛չ ալ կապարի և զինկոյի հանքեր։ Միսուրի նահանգը ստեղծուած Լուիզիանայի մէկ գաւառն էր, բայց 1821էն ի վեր մտած է ամերիկեան նահանգներուն մէջ։ Ո՛չ նուազ քան տասնեւմէկ քաղաքներ կան Միսուրիի մէջ, որոնք նշանակելի են իրենց առեւտրական կամ ճարտարարուեստական արժէքով։ Այս քաղաքներէն

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻԻՄԱՅՈՒՆ

ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ճէվամիի չէրիֆէ վէ խայրաթը սահրէյէ թէվզի վէ իթա օլունագ իւզրէ միւպայասը իգթիզա իաէն գանտիլ վէ գուեթու վէ ֆէնար միսիլու 45 գալէմ միխթէլիֆ իւլ ճինս լէվգաֆիմն մէճմուը 31500 զրուշտա թաւիպի էօնէսինտէ գայմըշ վէ չէրը հալր բումինին 13ինճի չարչէնպէկ կիւնիւնէ գատար 100տէ 5 վէ իքի կիւն զարֆընտա տա 100տէ 10 թէնզիլ գապալ օլունաճաղընտան, նօգսանըյլա իթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը թաթիլիյէտէն մասատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

Ցի 11 Իյլուլ 1322 5—1

Իմարաթը Ամիրէ իչուն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպաեասընա լիւզում կէօրիւլէն 28000 չուվալտան 28800 չուվալա գատար տագիզին պէէր չուվալը մէճիտի 19 զրուշ հիսապլյա 59 զրուշ 30 բարատա թաւիպի էօնէսինտէ իսէ տէ, ֆիաթը մէգիւրէ հատտը լաբգէրը պուլամասընա պէնտէն միւնագասա չէրը հալը բումինին 14ինճի բէնճէնպիր կիւնիւնէ գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ գապալ իսիլմէք իւզրէ թէմտիտ խտիլմէշ օլտուղընտան, նօգսանըյլա լիթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը թաթիլիյէտէն մասատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

11 Իյլուլ 322 3—1

ԻՐԻՍԿԻՒՏԱՐ ՊԻՏԱՑԷԹ ՄԱՀԲԷՄԷՍԻ ԻՃՐԱ ՏԱՒՐԷՍԻՆՏԷՆ

Մալիէ նէզարէթ ճէլիլէսինին Թոմասան վէրէսէսինտէն Ցակոբ վէ Մարտրոս վէ Յովսէփ վէ Զբէյր Թագուհի իլէ Օսման վէ Խալիլ Բէյզի վէ Հաճի Շիւքրի վէ Բէչիտ վէ Էսէմ վէ Կարապետ վէ Ցակոբ վէ Նահապետ վէ Կոստանդին վէ Սեպուհ էֆ.լէր զիմմէթլէրինտէ Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահբէմէսի իլբինճի հուգուգ մահքէմէսի իլամբյլա ալաճաղը օլան մէպալիղին թէէմին խթիթիաար զրմբընտա մահճուզ պուլունան Իւսկիւտարտա Բազար Պաշը մահալլէսինտէ Պաղլար Պաչընտա Նուհ Գուլուբ ճատտէսինտէ վագը 118 նումէրօ իւէ մուրագամ մալիւմ էլ հուտատ թամմինէն 7 աէօնիւմ արազի էշճարը միւմիրէ վէ զայրը միւմիրէյի հավի Զիւէքճի կաղինոսը տինմէքլէ մաարուֆ մա միւշթէմիլթի պիր պպպ կաղինօ պունտան ագտմ մէվզրի միւզայէտէյէ գօնուլարագ օամանը ալթունը եիւզ զրչ. հիսապլյա 22500 ղ.սա թալիպի էօնէսինտէ թէգարրուր իթմիշ իսէ տէ, գաբարը գաթիսի քէչիտէ գրըլընմագ իւզրէ պիր 31 կիւն տանա իլան խտիլմէսի գարար ալթընա ալընմըշ օլտուղընտան, թարիխը իլանան իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա եիւզտէ 5 զամմ իւլ թաւիպ օլանլարըն վէ տանա վիյատէ մալիւմաթ ալմագ խթէյէնլէրին եիւզտէ օն դիսպէթինտէ բէյ ագչէլէրինի միւթանսրպէն Իւսկիւտար Պիտայէթ մահքէմէսի Իսրա տարիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ միւտտէթը մէգբիրէ խիթմամընտա եանի Թշրրինի էվվէլինն 14ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ գարար տատէի գաթիսի քէչիտէ գրըլընճաղընտան միւտտէթը մէգբիրտէ սալիֆիւզվիքր կաղինօ բէչիկեանրընտա մէմուրը մուվաճճէհէ տէ հաղը պուլունմալարը իլան օլունը։

11 Եյլուլ 322

ԲՈՒԼՄԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Իզմիր, բուլի հաւաքումով ծանօթ Էպէեան էֆ. ամէն տեսակ բօսթալի մաքթու բուլեր և քօլէքսիոնի համար ամէն տեսակ թրքական և Եւրոպական բուլեր կը ծախէ։ Անանք որ կը փափաքին այս բուլերէն ունենալ, կրնան դիմել Էպէեան էֆ.ի հասցէին, Իզմիր։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՂ. ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՏԱՐԵՐՔ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ

Ա. Բ. Գ. ՀԱՅՈՑՆԵՐԸ

Նոր տպագրութեամբ ի լոյս ելած են, կը ծախուին Կալաթա Գուրչունլու խան Սագաեան տպարանը և Ի կ. Գալիս Սիւմպիւլի խան Միհրան էֆֆէնտի Փափազեանի դրատունը։ Դին Ա. հատորին 3, Բ.ինը 5, Գ.ինը 5։

% 30 ԶԵՂՉ 50—18

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՕՐԱՎԱՃԱՌԷՍ Ֆ. ԳԱՍՏԱՐՃԵԱՆ